

*Förnyad granskning och
bedömning av kvalitetsarbetet
vid Lunds universitet*

Höskoleverkets rapportserie 2001:5 R

 HÖGSKOLEVERKET
National Agency for Higher Education

*Förnyad granskning och
bedömning av kvalitetsarbetet
vid Lunds universitet*

Granskning och bedömning av lärosätenas kvalitetsarbete är nu inne i en andra cykel av bedömningar, där lärosätena får välja om bedömningen skall genomföras med eller utan platsbesök. Lunds universitet har valt bedömning med platsbesök. Syftet med kvalitetsarbetsbedömningarna är att bidra till förbättring och utveckling av lärosätenas eget kvalitetsarbete. Denna andra bedömning är en uppföljning av den tidigare bedömningen med inriktning på vilka resultat som kvalitetsarbetet har haft/har på verksamheten i stort.

I bedömningen står det lärosätena och bedömarna fritt att ta upp ytterligare aspekter. De förslag och rekommendationer som bedömarna ger i dessa avseenden ligger inom lärosätets ansvar att hantera på det sätt man önskar.

Högskoleverket • Birger Jarlsgatan 43 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

**Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet
vid Lunds universitet**

Producerad av Högskoleverket i januari 2001

Högskoleverkets rapportserie 2001:5 R

ISSN 1400-948X

ISRN HSV-R--01/5-SE

Innehåll: Högskoleverket, Avdelningen för utvärdering och kvalitetsarbete

Grafisk form: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Högskoleverkets vaktmästeri, Stockholm, januari 2001

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	6
Bedömargruppens arbete	7
Utgångspunkter	7
Bedömningsprocessen	8
Presentation av bedömargruppen	9
Gruppens tillvägagångssätt	9
Lunds universitet	11
Bedömning av kvalitetsarbetet	13
Allmänna överväganden	13
Kvalitetsutvecklingsarbetet inom områdena	17
<i>Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten</i>	<i>17</i>
<i>Fakultetsområdet för humaniora och teologi (HT)</i>	<i>19</i>
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	<i>23</i>
<i>Medicinska fakulteten</i>	<i>28</i>
<i>Juridiska fakulteten</i>	<i>30</i>
<i>De konstnärliga högskolorna</i>	<i>32</i>
<i>Lunds Tekniska Högskola (LTH)</i>	<i>34</i>
<i>Jämställdhetsarbetet</i>	<i>38</i>
<i>Internationalisering</i>	<i>39</i>
Slutsatser och rekommendationer	40
Bilaga 1	43
Program för bedömargruppens besök vid Lunds universitet 30 oktober - 2 november 2000	
Bilaga 2	45
Förteckning över material som Lunds universitet överlämnat som underlag för bedömargruppens granskning	
Bilaga 3	47
Personer som bedömargruppen samtalade med under platsbesöket	

Sammanfattning

Den förnyade granskningen och uppföljningen av kvalitetsarbetet vid Lunds universitet visar att det positiva intryck av universitetets kvalitetsarbete, som vi redovisade 1997, har förstärkts efter denna vår återkomst. Vi har kunnat konstatera, att universitetsledningen har fullföljt arbetet med att utveckla kvaliteten med oförminskad kraft, och att det inom den centrala förvaltningen tagits fram nya strategiska planer och förslag till måldokument.

Vi har under vår granskning fått många belegg för att ledningens intentioner har fått ett gott gensvar bland lärare och studenter på program- och institutionsnivå. Sålunda har vi sett en rad exempel på hur ett pedagogiskt nytänkande fått fäste inom lärarkåren. Vi noterade vidare en förhöjd ambition när det gäller samordning av studenternas kursvärderingar. Återkopplingen till studenterna företedde fortfarande svagheter på vissa håll. Inom detta område framstår emellertid Lunds universitets sk barometrar och alumniverksamhet som mycket värdefulla initiativ.

Samtidigt har vi naturligtvis registrerat många tecken på att de aktuella ekonomiska svårigheterna utgör ett allvarligt bekymmer även för de mest ambitiösa kvalitetsförbättrarna. Ändå förefaller det oss nödvändigt att höja beredskapen inför fortsatta budgetrestriktioner, som inte längre kommer att kunna hanteras med oshyveln. Även av andra skäl, viktigast kanske en förväntad skärpt konkurrens från andra utbildningsanordnare, krävs en vida större förändringskapacitet av alla universitet och högskolor.

Ett vanligt motargument förklarar då, att forskning är den kanske mest perspektivvidgande och förändringsdrivande av mänskliga aktiviteter, och följaktligen har universiteten, i varje fall efter Wilhelm von Humboldt, oupphörligt omprövat och förnyat innehållet i sin undervisning. Detta är både ett relevant och - huvudsakligen - sant påstående, men det träffar ändå inte målet. Universiteten som organisation har förändrats mycket litet, gränserna mellan fakulteter är fortsatt mycket svåra att överskrida, ledarskapet utövas alltså i traditionsbundna former.

En följd av detta har blivit, att universitetets hela kapacitet knappast utnyttjas rationellt. De allra flesta utbildningsprogrammen håller sig strikt inom den egna fakultetens revir, och forskningssamverkan därutöver är ingalunda regel. Visserligen har vi noterat flera tecken på förbättrad interaktion denna gång, men takten bör enligt vår mening öka väsentligt. Det gäller ingalunda bara om Lunds universitet, men som ett av landets största kan dess agerande verka som inspirerande förebild.

Vi har sett flera exempel på förnämligt akademiskt ledarskap under vårt besök och med tillfredsställelse tagit del av planer på systematisk rekrytering och utbildning av framtida ledare på alla nivåer. Men vi har velat erinra om att i det akademiska ledarskapet ingår också uppgiften att ge den rent akademiska opinionen vid lärosätet röst. Vi har i utkastet till ny strategisk plan saknat belägg för att universitetets traditionella uppgift att utgöra ett instrument för samhällets självreflexion blir tillräckligt beaktad framöver. Den får enligt vår mening inte tappas bort i den i och för sig vällovliga iveren att tillgodose utbildningsbehoven på en snabbt skiftande marknad.

Till de viktigaste ledningsuppgifterna hör också omsorgen om den långsiktiga rekryteringen av lärare och forskare. Under det innevarande decenniet kommer pensionsavgångarna leda till att större delen av den nuvarande kadern måste ersättas, vilket öppnar möjligheter till förändringar men också innebär risker för svårersättliga kunskapsförluster. Fakulteterna måste rimligen bära det operativa ansvaret för anställningar även i fortsättningen, men det befriar inte universitetsledningen från det övergripande planeringsuppdraget.

Vi har inte kunnat undgå det bestämda intrycket, att den sedan länge fortgående urholkningen av grundutbildningens resurser har varit till stort men på många håll. Det finns områden vid Lunds universitet, där studenterna erbjuds så få veckotimmars undervisning, att man snarast kan tala om något slags distansutbildning. I ett längre perspektiv är forskarutbildningens resursbrist än allvarligare. Möjligheterna att anta nya doktorander har på sina håll så drastiskt minskats efter 1998 års forskarutbildningsreform, att det mycket snart blir svårt att upprätthålla en levande seminariekultur, och flera fakulteter kan inte med egna medel bereda anställning åt förtjänta nydisputerade. Det är inget tvivel om att postdoktorssituationen måste ställas i fokus för kvalitetsarbetet med det snaraste.

Reformen av år 1998 innebar vissa positiva effekter i form av säkrare ställning för doktoranderna och ökad omsorg om handledning och resultatuppföljning vid institutionerna. Men det går inte att bortse från att de strikta kraven på genomströmning också riskerar att trivialisera forskningen. Många handledare vågar inte tilldela doktorander annat än rutinbetonade ämnen, som med stor säkerhet kan behandlas på utsatt tid, och det kan leda till att valet av projekt påverkas på ett för forskningen negativt sätt. Även från denna synpunkt bör forskning och forskarutbildning ges större uppmärksamhet i framtida kvalitetsarbete. Så t.ex. kan inte det paradoxala förhållandet, att huvuddelen av universitetets forskning presteras av studenter under utbildning, som nu råder, särskilt inom humaniora, få bestå länge till. Det måste bli en realistisk möjlighet för forskarutbildade lärare att få göra praktiskt bruk av sin utbildning i sin anställning.

Som sammanfattning vill vi rekommendera Lunds universitet

- att låta den ekonomiska planeringen och kvalitetsarbetet bilda en integrerad process,
- att rikta uppmärksamheten mot kvalitetssäkring i forskning och forskarutbildning i större utsträckning än hittills,
- att snarast vidta åtgärder för att förbättra postdoktorssituationen,
- att överväga olika möjligheter att ge den akademiska opinionen starkare stämning,
- att fortsätta den utveckling av nya examinationsformer, som i varje fall vad gäller extern medverkan tycks ha fått lägre prioritet sedan 1997.

Inledning

Kvalitetsarbetet vid Lunds universitet granskades och bedömdes av Högskoleverket våren 1997 (Högskoleverkets rapportserie 1997:23R). I maj 1998 beslutade Högskoleverkets styrelse att ytterligare en omgång bedömningar av universitets och högskolors kvalitetsarbete skall genomföras under perioden 1998–2002.

Arbetsgången i den andra granskningen och bedömningen skall enligt Högskoleverkets riktlinjer väsentligen vara densamma som tidigare. Det betyder att den anknyter till bedömningen 1997 och tar hänsyn till de erfarenheter och den information som då kom fram.

En viktig skillnad i förhållande till den föregående granskningen är att vi denna gång även försökt granska och bedöma kvalitetsarbetet på institutions- eller programnivå inom universitetets samtliga fakultetsområden.

Bedömargruppens arbete

Utgångspunkter

Vid bedömargruppens förra utvärdering av Lunds universitet framhölls att man fått ett positivt intryck av det övergripande kvalitetsarbetet vid universitetet, vilket bedömdes ha lagt en god grund för det fortsatta arbetet på såväl områdes/fakultets- som institutionsnivå. Gruppen konstaterade samtidigt att områdena nått olika långt i sitt kvalitetsarbete. Sammanfattningsvis rekommenderade vi Lunds universitet

- att universitetsledningen och särskilt rektor på ett ännu mer synligt sätt för ut på samtliga nivåer i organisationen det övergripande målet för kvalitetsarbetet: att skapa en kvalitetskultur och en insikt om det värde kvalitetsarbetet har för ens egen verksamhet,
- att utveckla det akademiska ledarskapet på olika nivåer och utnyttja tillgänglig egen expertis för utbildning i ledarskapsfrågor,
- att i det fortsatta arbetet än mer rikta uppmärksamheten mot *hela* verksamheten och därmed samspelet mellan forskning, forskarutbildning och den grundläggande utbildningen,
- att utifrån den pågående försöksverksamheten med extern examination föra en fördjupad diskussion om examination som instrument för kvalitetsutveckling och väg mot att fokusera på lärandet i stället för på undervisning,
- att ha fasta planer både för det fortsatta kvalitetsarbetet och för utvärderingar och uppföljningar och lägga fast start- och sluttidpunkter för de olika aktiviteterna,
- att återföra till och informera studenterna om vad som händer med de synpunkter och frågor som tagits upp i kursutvärderingar,
- att fortsätta att utveckla system för uppföljning av utbildningens innehåll, resultat och ekonomi, bland annat genom utnyttjandet av de olika databaser som redan finns,
- att fortsätta att stärka det pedagogiska utvecklingsarbetet bland annat genom att utveckla system för dokumentation av pedagogiska meriter (teaching portfolio eller profile) samt vidareutveckla verksamheten med mentorskap,
- att på ett systematiskt sätt sprida kunskap om goda erfarenheter i kvalitetsarbetet och lyfta fram de goda exemplen.

Bedömargruppens arbete med den andra utvärderingen av kvalitetsarbetet vid Lunds universitet har i första hand inriktats på att

- analysera i vad mån och på vilket sätt Lunds universitet förhållit sig till de rekommendationer som framfördes vid den föregående utvärderingen,
- söka bedöma i vad mån universitetets övergripande kvalitetsprogram fått genomslag i institutionernas grundutbildning och forskarutbildning,
- söka bedöma i vad mån kvalitetsarbetet påverkat kvaliteten i institutionernas grundutbildning och forskarutbildning.

Bedömningsprocessen

Bedömargruppens arbete inleddes med ett upptaktsmöte den 29 augusti 2000 i Smygehamn. Gruppens ordförande och sekreterare träffade vid detta möte rektor för Lunds universitet, professor Boel Flodgren, och kvalitetsrådet vid universitetet. I mötet deltog också Högskoleverkets kontaktperson.

Under september tillsändes bedömargruppen ett omfattande material från Lunds universitet med syftet att ge en bild av universitetets arbete med att utveckla kvaliteten i sin verksamhet. Materialet redovisas i Bilaga 2.

Efter att ha tagit del av bakgrundsmaterialet träffades bedömargruppen den 26 september på Högskoleverket för att gå igenom förutsättningarna för bedömningen, lägga upp strategin för arbetet och ta ställning till ett förslag till tidplan för genomförande av platsbesöket.

Under perioden 30 oktober–2 november besökte gruppen så universitetet. Programmet innefattade besök vid samtliga sju fakultetsområden. Överläggningar hölls med fakultetsledningarna och representanter för lärare, doktorander och studenter vid de institutioner som besöktes. Programmets inriktning innebar en fördjupning av granskningsarbetet jämfört med 1997 års utvärdering, som enbart avsåg lednings- och fakultetsnivå.

Platsbesöket inleddes på eftermiddagen den 30 oktober vid den matematisk-naturvetenskapliga fakulteten (MN), där utbildningarna i biologi och kemi hade utvalts som exempel. På kvällen hade gruppen en inledande överläggning med universitetsledningen. Förmiddagen påföljande dag ägnades åt området för humaniora och teologi (HT), med besök vid etnologiska och romanska institutionerna. Under eftermiddagen var det samhällsvetenskapliga fakultetens tur, med Ekonomihögskolan och institutionen för psykologi i fokus. På kvällen hölls en informell överläggning med studentrepresentanter i universitetsstyrelsen och andra företrädare för några av Lunds studentkårer. Den tredje dagen inleddes vid medicinska fakulteten med koncentration på läkarutbildningen, vårdhögskolan, programmet för utbildning av biomedicinska analytiker och forskarutbildningen. Under eftermiddagen besöktes först den juridiska fakulteten, varpå följde ett

sammanträde med de konstnärliga högskolorna i Malmö. Bedömargruppens avslutande dag ägnades åt Lunds Tekniska Högskola (LTH) som uttryckt önskemål om ett heldagsbesök. Gruppen träffade LTH:s ledning och företrädare för forskarutbildningen samt lärare och studenter inom civilingenjörsutbildningarna i datateknik, väg- och vattenbyggnad och ekosystemteknik. På kvällen företog gruppen en preliminär avrapportering för universitetsstyrelsens ordförande Lennart Nilsson, rektor Boel Flodgren och utvärderingsenhetens chef Karl-Axel Nilsson. (Detaljprogrammet för platsbesöket återges i Bilaga 1).

Vid ett möte den 16 november på Högskoleverket gick gruppen igenom och tog ställning till innehållet i ett i förväg utskickat förslag till rapporttext. Innan rapporten utformades i slutligt skick bereddes universitetet tillfälle att lägga synpunkter på dess sakinnehåll.

Presentation av bedömargruppen

I bedömargruppen har ingått

- Susan Jagner, professor i oorganisk kemi vid Chalmers Tekniska Högskola, f.d. vicerektor med ansvar för grundutbildningen
- Inge Jonsson, professor emeritus i litteraturvetenskap, tidigare rektor för Stockholms universitet, gruppens ordförande
- Mats Rolén, docent i historia, forskningssekreterare vid Riksbankens Jubileumsfond, gruppens sekreterare
- Lucy Smith, professor i rättsvetenskap vid universitetet i Oslo, f.d. rektor vid universitetet
- Daniel Westlén, tekn. stud. vid KTH, representant för SFS.

Högskoleverkets representant har varit utredare Daniel Holmberg, avdelningen för utvärdering och kvalitetsarbete.

Gruppens tillvägagångssätt

Bedömargruppen har arbetat utifrån de riktlinjer, som anges i Fortsatt granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid universitet och högskolor. Utgångspunkter samt angrepps- och tillvägagångssätt för Högskoleverkets bedömningsarbete, 1998:21 R. Vi har utifrån referensramen "det goda lärosätet" sökt ta upp frågor som direkt relaterar till dess karaktärgivande egenskaper. Det goda lärosätet kännetecknas av dels självreglering - intern beslutsfattning genom samverkan - och lärande, dels ytterligare karaktäristika som helhetsperspektiv, studenten i centrum, personalen som resurs, jämställdhet och mångfald, engagerat ledarskap, nära kontakt med intressenter samt professionell samverkan och internationella perspektiv.

Huvudfrågorna har i linje med Högskoleverkets direktiv varit följande:

- Vad har lärosätet för metoder och organisation för att planera, genomföra, kvalitetsmässigt säkra och kontinuerligt utveckla, följa upp och utvärdera sin verksamhet?
- I vilken omfattning tillämpar universitetet sina metoder?
- När man avsedda resultat och effekter med sitt kvalitetsarbete i förhållande till uppsatta mål?
- Hur genomför man fortsatt förbättring?

Gruppen har strävat efter att lägga tyngdpunkten vid de kännetecken, som bäst gynnar utvecklingen av Lunds universitet och kan förväntas leda till de bästa resultaten i utbildning och forskning på lång sikt.

Lunds universitet

Lunds universitet grundades 1666 och invigdes två år senare. Cirka 32 000 studenter läser vid universitetet innevarande läsår, och mer än 3 500 examina avläggs årligen. Universitetet bedriver grundläggande utbildning, forskarutbildning samt forskning och konstnärligt utvecklingsarbete inom ett brett spektrum av discipliner. Grundutbildningen vilar på universitetets forskningsbas. Lunds universitet omsätter stora externa forskningsanslag, cirka 1,2 miljarder kronor, och omkring 500 licentiat- och doktorexamina avläggs varje år.

Antalet anställda är drygt 5 500 (1999). Två tredjedelar av dem är lärare och forskare, medan övriga tillhör den tekniska och administrativa personalen. Hösten 2000 är omkring 500 professorer verksamma vid omkring 350 institutioner och avdelningar. Årsbudgeten för universitetet belöper sig till cirka 4 miljarder kronor, varav knappt två tredjedelar är reguljära anslag för utbildning och forskning.

Sedan Högskoleverkets föregående utvärdering av kvalitetsarbetet vid Lunds universitet år 1997 har den odontologiska fakulteten och lärarhögskolan samt de i Malmö förlagda ingenjörsutbildningarna enligt riksdagens beslut överförts till Högskolan i Malmö under 1998. Samtidigt införlivades f d vårdhögskolan i Lund/Helsingborg med universitetet. Trafikflyghögskolan har därefter tillkommit. Detta har sammantaget inneburit en direkt minskning av antalet studenter med cirka 4 000 och antalet anställda med omkring 500. I bedömargruppens uppdrag har inte ingått att granska kvalitetsarbetets utveckling inom dessa båda enheter.

Lunds universitet är numera indelat i sju huvudområden, vilka alla har en betydande självständighet. Fakultetsområdena (motsv.) är följande: teknik (Lunds Tekniska Högskola, LTH), matematik-naturvetenskap, juridik, samhällsvetenskap (Ekonomihögskolan är organiserad inom den samhällsvetenskapliga fakulteten), medicin, humaniora och teologi (HT) samt konstnärlig verksamhet (Musik-, Konst- och Teaterhögskolorna). Härutöver har universitetet liksom vid den tidigare utvärderingen verksamheter, som inte tillhör vetenskapsområden utan är gemensamma serviceinrättningar. Hit hör t.ex. Centrum för informationsteknologi i utbildningen (CITU) och Universitetspedagogiskt centrum (UPC). Enheten för näringslivssamverkan (ENS) ingår i den centrala förvaltningsorganisationen. För biblioteksverksamheten finns ett samordnat nätverk, som omfattar såväl universitetsbiblioteket (UB) som biblioteken på områdes- och

institutionsnivå. Lunds datacentral för forskning och högre utbildning (LDC) svarar för gemensam planering och service för datorverksamheten.

Musik-, Konst- och Teaterhögskolorna ligger i Malmö. Där finns också medicinska institutioner lokaliserade till Universitetssjukhuset MAS. Viss utbildning inom teknik, samhällsvetenskap och humaniora bedrivs även i Helsingborg.

Områdena leds av fakultets/områdesstyrelser, som har det övergripande ansvaret för respektive område. För biblioteksverksamheten och datacentralen finns särskilda ledningsorgan. Liksom vid bedömargruppens tidigare besök präglas Lunds universitet av en starkt decentraliserad struktur. Universitetsstyrelsen beslutar i övergripande frågor såsom budget, ekonomisk fördelning mellan områdena, policy och strategier. På lägre nivåer har fakulteter (motsv.) och institutioner ansvar för budget, policy och den dagliga verksamheten.

Bedömning av kvalitetsarbetet

Detta kapitel inleds med att vi mera övergripande analyserar och kommenterar våra intryck av hur kvalitetsarbetet vid Lunds universitet utvecklats sedan den förra granskningen år 1997. Universitetets självvärdering har därvid varit en viktig utgångspunkt för oss. Därefter redovisar vi vår granskning av kvalitetsarbetet inom de sju fakultetsområdena/motsv. I genomgången av de olika områdena integreras som regel de specifika bedömningsaspekter som särredovisades i vår förra utvärdering. Två av dessa – jämställdhet och internationalisering – har vi dock valt att kommentera i egna avsnitt.

Allmänna överväganden

Innan bedömargruppen redovisar sina detaljiakttagelser vill vi klart uttala, att det allmänt positiva intrycket från den föregående utvärderingen av kvalitetsarbetet vid Lunds universitet inte bara bestyrkts utan i allt väsentligt förstärkts av vad vi denna gång sett och hört. Universitetet har fullföljt sin systematiska uppbyggnad av en kvalitetsfrämjande struktur med obruten energi, och såvitt vi kunnat finna arbetar man med rätt saker på rätt sätt, för att nu utnyttja en ofta brukad formel. Det betyder givetvis inte, att alla mål redan skulle vara uppnådda – ett tillstånd som förhoppningsvis aldrig kommer att inträda vid ett levande universitet – men vi har inte funnit något som tyder på att inriktning och metodik skulle behöva revideras.

I granskningsrapporten 1997 framhöll utvärderingsgruppen betydelsen av att det funnits ett särskilt organ som rådgivande till rektor i alla frågor, som rör kvalitetsutveckling. Man ansåg då att det skulle finnas ett behov av ett centralt forum för uppföljning och stimulans av kvalitetsarbetet vid det stora och decentraliserade universitetet så länge detta arbete befann sig i ett uppbyggnadsskede. Gruppen utgick ifrån att rådets uppgifter skulle omprövas, när kvalitetsarbetet hade blivit en integrerad del av universitetets verksamhet.

Det är uppenbart att den tiden ännu inte kommit, även om Lunds universitet har blivit något mindre sedan 1997, men lika klart är att förutsättningarna för rådets verksamhet också förändrats på grund av andra yttre faktorer. Så t.ex. blev den revidering av programmet för kvalitetsutveckling, som hade påbörjats hösten 1999 i enlighet med vad som förutskickats i den 1996 fastställda planen uppskjuten sedan villkoren ändrats genom regeringens proposition om utbyggnad av systemet för kvalitetssäkring av den högre utbildningen.

Som en följd av gruppens rekommendation att universitetsledningen skulle bättre tydliggöra kvalitetsarbetets övergripande mål beslöt rektor att själv överta ordförandeskapet i kvalitetsrådet. Rådet har rimligen med detta fått en mer inflytelserik position, och i självvärderingen talas det mera om dess granskande och relevansprövande funktion, främst i ljuset av vad som kommer fram i de s.k. barometrarna, än om allmänna stimulansåtgärder. Även med tanke på att rektors ställning också förändrats genom den nya sammansättningen av universitetsstyrelsen anser vi, att det var klokt av rektor att ta på sig uppgiften att personligen leda kvalitetsrådets arbete. Det skall inte tolkas som att områden och fakulteter nu har fått sitt ansvar för kvalitetsutvecklingen reducerat: som också betonas i självvärderingen måste tvärtom den avgörande kritiska granskningen av såväl kvaliteten i utbildning och forskning som kvalitetsarbetet genomföras på denna nivå. Men vi menar att det alltjämt är mycket viktigt med ett starkt engagemang från ledningens sida i arbetet med att skapa en gemensam kvalitetskultur för hela universitetet. Det kan rentav bli än mera betydelsefullt, om de framtida externa granskningarna får karaktären av kontroll snarare än kollegial redovisning av aktuella intryck och uppslag till förändringar.

Vi finner det värdefullt att fakulteterna har valt att låta sig företrädas av sina dekaner eller prodekaner i kvalitetsrådet. Det borde bidra till att stärka den interna uppslutningen kring kvalitetsrådet och insikten om att kvalitetsarbetet inte får tillåtas stagnera någonstans om Lunds universitet skall kunna bevara – eller helst öka – sin attraktivitet. I det utkast till mål och strategi för nästa femårsperiod som vi har tagit del av ställs också kravet att all verksamhet vid universitetet skall vara kvalitetsdriven. Mot kvalitetsarbetet skeptiska kolleger kan uppfatta detta som en truism, men dessvärre delar vi inte denna bedömning. Med stor sannolikhet kommer kvalitetsrådet tvärtom att behövas under avsevärd tid, även om dess arbete kan koncentreras till ett mindre antal gemensamma insatser, så som självvärderingen ansett troligt.

Som redan framgått har bedömargruppen till grund för sitt arbete disponerat ett omfattande material från såväl universitetsstyrelsen som områden/fakulteter, program och institutioner. Universitetsstyrelsen fastställde den 15 september i år en självvärderingsrapport, till vilken fogades de redovisningar av kvalitetsarbetet som inlämnats av områden/fakulteter i samband med årsredovisningen i våras.

Styrelsens självvärdering hade – dessbättre – en vidare syftning än att bilda en utgångspunkt för vår uppföljning, nämligen att peka framåt mot det nya program för kvalitetsutveckling som blivit försenat på grund av ändrade politiska direktiv för högskolans kvalitetssäkring. Samtidigt som dokumentet har lagt fundamentet till kvalitetsrådets kommande programrevision har det givit oss en fyllig redovisning av hur universitetsledningen reagerat på de rekommendationer som avgavs efter granskningen av kvalitetsarbetet 1997. De av oss som ansvarade för den utvärderingen har givetvis med glädje

noterat att universitetet uttalat sig positivt om Högskoleverkets auditprocess och att man synes ha dragit nytta av 1997 års rapport.

Åtskilligt har dock ändrats sedan den skrevs, i både nationella och lokala förhållanden. Högskolan i Malmö har tillkommit och övertagit betydande delar av Lunds universitet, nya – eller snarare nygamla – bestämmelser för forskarutbildningens organisation och finansiering har införts, urgröpningen av resurserna för grundutbildningen har fortsatt, medan forskningen i stället fått tillskott av externa medel, ett befordringssystem med ännu inte helt kända konsekvenser har införts. I realiteten har så stora och genomgripande förändringar skett på kort tid att det lätt hade kunnat uppstå en trötthet, kanske rentav ett motstånd gentemot såväl reformer som utvärderingar bland lärare och forskare. Av detta märks dock intet i självvärderingen, och även om de aktuella ekonomiska bekymren fick avsevärt utrymme i våra samtal med lärare och studenter, hade de uppenbarligen inte verkat förlamande på det dagliga kvalitetsarbetet. I sig är det förhållandet ett fundamentalt kvalitetskriterium som ger oss all anledning att upprepa den mycket positiva värdesättningen från 1997 av kvalitetsarbetets uppläggning och genomförande vid Lunds universitet.

Den första omgången av Högskoleverkets granskningar avsåg grundutbildningen, och som en tämligen självklar följd av detta underströk bedömningsgruppen då vikten av att i fortsättningen starkare beakta universitetets totala verksamhet. Denna rekommendation har inte bara följts av universitetet i mycket stor utsträckning utan också tagits ad notam av verket i föreskrifterna för denna andra omgång. Men ambitionen att se i stort är naturligt nog inte problemfri. Vi delar självvärderingens bedömning att det finns en risk för att den omfattande produktionen av mer eller mindre visionära dokument kan leda till "målinflation" och att man följaktligen bör initiera en analys av hur den övergripande strategiska planeringen bäst skall genomföras. Vi vill poängtera att denna planläggning måste ske i nära samband med budgetprocessen för att undvika dubbel-arbete, men samtidigt kunna uppställa önskvärda och uppnåeliga mål i det längre perspektivet. De stora pensionsavgångarna under innevarande decennium erbjuder ett tydligt exempel: de innebär både möjligheter till ändrad inriktning och risker för förlust av kunskap, men framför allt kräver de en genomtänkt och realistisk rekryteringspolitik.

Som redan framhållits anser vi det vara ett klokt beslut av rektor att inta posten som ordförande i kvalitetsrådet. I förening med det särskilda uppdraget till prorektor att ansvara för kvalitetsutvecklingen inom forskarutbildningen markeras därigenom den betydelse, som universitetsledningen tillmäter skapandet av en gemensam kvalitetskultur vid lärosätet. Väl så viktigt är givetvis att lägga en empirisk grund för kvalitetsutvecklingen och här har Lunds universitet gått i spetsen med sina olika barometrar. Detta centrala datainsamlade har tydligen uppskattats av lärare

och studenter, och vi har inte mött någon som invänt mot detta bruk av gemensamma resurser. Vi finner det värdefullt att universitetet också är i färd med att utveckla metoder för att inhämta tidigare studenters erfarenheter av utbildningens relevans och nytta.

Sådana data kan bidra till en kvalitetskultur som har den "självsanerande kraft" självvärderingen talar om. Men det kommer sannolikt att ta lång tid innan den vuxit sig tillräckligt stark för att ge acceptans åt beslut om prioriteringar som kan innebära avveckling av discipliner och program. Vi delar självvärderingens uppfattning, att den kanske viktigaste framtidsfrågan för kvalitetsarbetet kommer att bli hur de enskilda ämnena och programmens kvalitetsproblem skall hanteras på central nivå. Det har sagts, att inget system av typen "bottom-up" har kunnat prestera förslag om nedläggning av bristfälliga aktiviteter, och det är kanske sant. Det är ju inte heller givet att sviktande kvalitet måste leda till avveckling; man kan lika väl tänka sig förstärkt stöd som en lösning.

Inom flera områden har denna framtidsfråga redan nu aktualiserats vid Lunds universitet, låt vara framkallad av ekonomiskt nödtvång snarare än av kvalitetsskäl, och vi har naturligt nog fått ta del av kritiska synpunkter på beslut som fattats av universitetsstyrelse och verkställande ledning. Vi varken kan eller vill ta ställning till dessa men konstaterar, att den mentala beredskapen för den sedan länge förutsebara situationen, då den famösa osthyveln måste ersättas med den än mer sinistra tårtspaden, uppenbarligen inte varit särskilt god ute på institutionerna. Vi kan inte se någon annan intern lösning än att intensifiera ett öppet meningsutbyte och lägga ännu större vikt vid arbetet med att utveckla kvaliteten. Men vi finner det uppenbart att en rationell debatt om prioriteringar inte kan inskränkas till det enskilda lärosätet. Det är frapperande hur litet det sägs i aktuella måldokument om behovet av nationell samordning och närmast genant att konstatera hur svårt det tycks vara för högskolevärlden att samverka, t.ex. i frågan om hur och var utbildning i "småämnena" bör organiseras.

Kraven på stärkt beredskap inför kommande prioriteringsbeslut ger rekommendationen om att utveckla det akademiska ledarskapet än större tyngd. Vi har med tillfredsställelse observerat att Lunds universitet har inlett ett systematiskt arbete för att identifiera och utbilda framtida ledare och att ett remissbehandlat förslag till policybeslut kommer att nå universitetsstyrelsen inom kort. Även på fakultetsnivå har vi delgivits motsvarande planer, vilket är utmärkt.

Helt nya är sådana åtgärder givetvis inte. Utbildning av nyutnämnda prefekter har pågått sedan länge och bör fortsätta. Inte minst väsentligt är att ge dem träning i att hantera de konflikter som nästan alltid uppstår på arbetsplatser. Vi har förstått att Lunds universitet inte är något undantag utan att just konflikthantering sannolikt bör ges större uppmärksamhet i en

kommande ledarskapsutbildning. Förmåga att förebygga konflikter och minimera skadeverkningarna av dem som ändå uppstår är ett mått på det akademiska ledarskapets kvalitet.

Vi vill dock erinra om att uttrycket "akademiskt ledarskap" också kan och bör ges en vidare syftning. Av universitetsstyrelsens nuvarande sammansättning följer en risk för att den rent akademiska opinionen inte kommer fram tillräckligt tydligt där. Vi har med viss oro noterat att universitetets traditionella uppgift att vara samhällets organ för självreflexion och självkritik knappast nämns i aktuella strategidokument vid Lunds universitet, vilka i stället lägger vikt vid anpassningen till samhällets olika behov av högutbildad arbetskraft. Vi ifrågasätter självfallet inte universitetets utbildningsuppdrag men vill ändå understryka att universitetets samhällsansvar måste sträcka sig längre än så – att erbjuda alternativ till vad marknaden kortsiktigt efterfrågar och att hålla upp en kritisk spegel för medborgarna.

Kvalitetsutvecklingsarbetet inom områdena

Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

Kvalitetsarbetet inom den matematisk-naturvetenskapliga fakulteten har gjort betydande framsteg sedan föregående utvärdering. Till de viktigaste momenten i denna process hör den pedagogiska lärarutbildning, som nu nästan alla har genomgått fullt frivilligt, och övergången till problembaserat lärande (PBL). Intresset för pedagogiskt utvecklingsarbete, sådant det manifesteras i t.ex. studiecirklar och diskussioner av kollegers videoinspelade lektioner, markerar nära nog en mentalitetsförändring. Den har också avsatt positiva spår i den senaste studentbarometern.

Dessa goda resultat har uppnåtts i ett ekonomiskt betryckt läge: fakulteten befarar ett avsevärt underskott innevarande år. Det har framtvingat hårda besparingsåtgärder, bl.a. ett beslut att inte återbesätta 13 vakanta professurer. Fakultetsledningen avser i stället att utnyttja den höga kompetens som finns att tillgå i form av till professor befordrade lektorer. Metoden har den uppenbara svagheter att den förhindrar konkurrens och mobilitet, men som situationen blivit vittnar beslutet enligt vår mening om förmåga att tänka nytt och radikalt. Det är ett sätt att förena ekonomiskt verklighetssinne med offensivt kvalitetsarbete, som kan visa väg även för andra vetenskapsområden.

Fakulteten har noterat en viss nedgång i studenttillströmningen, delvis beroende på konkurrens från högskolorna i regionen, men kan fortfarande fylla alla studieplatser. Studenternas förkunskaper varierar starkt vilket har tvingat fram revision av vissa kurser, stödundervisning i ämnen som matematik och kemi samt införandet av mentorsprogram. Fakulteten har

också gjort stora ansträngningar för att informera elever i grundskola och gymnasium om vad naturvetenskapliga studier kan erbjuda av egenvärde och efterfrågan på arbetsmarknaden. Utåtriktade program som en "biologishow", en "kemishow" och en "fysikkshow" är lovvärda exempel på sådana insatser.

Fakultetens forskning finansieras till hälften av externa medel, vilket tillsammans med resultat av externa utvärderingar bevisar dess höga kvalitet. Både för doktorander och nydisputerade tycks fakulteten kunna erbjuda goda arbetsvillkor. Sedan 1999 finns en särskild forskarutbildningsnämnd inrättad, som bl.a. har till uppgift att hantera konflikter mellan handledare och doktorander. Nämnden har nyligen utgivit en doktorandhandbok, i vilken även dessa ofta känsliga problem behandlas.

Liksom vid andra universitet har fakulteten inrättat en institution för biologisk grundutbildning, som samordnar de åtta i programmet engagerade institutionernas insatser. Utbildningen kan närmast karakteriseras som ett magisterprogram och ungefär hälften av de examinerade går vidare till forskarutbildning. Sedan 1997 har ett omfattande utvecklingsarbete bedrivits inom biologiprogrammet i enlighet med en uppgjord handlingsplan. Där ingår en rad pedagogiska arrangemang, och vi vill särskilt nämna att prefekten träffar studenterna informellt under en arbetsmiddag varje termin. Institutionen har organiserat utbildning för lärarna i bl.a. grupparbetsmetodik, kommunikation och tekniker för att ge kritik vid muntliga presentationer.

Vid vårt besök underströk lärarnas företrädare vikten av att träna studenterna i såväl muntlig som skriftlig framställning, och de uppgav sig alltid försöka rätta språket i uppsatser och andra skriftliga redovisningar. Just denna bristande språkliga kompetens hos nybörjarstudenterna påtalades i de allra flesta av våra intervjuer. Det är visserligen ingen nyhet, men lika fullt finns det all anledning för universitet och högskolor att med kraft göra klart för skolansvariga hur mycket tid som måste ägnas åt att reparera sviterna av skolans oförmåga att lära eleverna korrekt svenska.

Bedömargruppen har fått intrycket att ett aktivt och mångskiftande kvalitetsarbete bedrivits och pågår inom biologiprogrammet med goda resultat som följd, särskilt vad gäller pedagogisk utveckling och samordning av studenternas kursvärderingar. Återkopplingen till studenterna hör till de oftast framhållna svagheter i universitetets utbildning, men i detta program tycks den fungera väl. Vissa problem med genomströmningen återstår dock på ett par av de obligatoriska kurserna och här behövs sannolikt ytterligare insatser, t.ex. i form av stödundervisning eller mentorsprogram.

Kemicentrum (KC) är en för LTH och matematisk-naturvetenskapliga fakulteten gemensam institution, vars styrelse fastställde en plan för kvalitetsutvecklingen i januari 1999. Gruppens besök efterlämnade det

bestämda intrycket, att man inom KC genomfört en betydande modernisering av grundutbildningen och lyckats skapa ett livligt intresse för pedagogiska frågor. Centrum har numera en lektor som under en fjärdedel av sin tjänstgöring följer den universitetsdidaktiska utvecklingen och bl.a. har startat en studiecirkel i kemididaktik. Lärare och doktorander uttalade sin uppskattning av hennes initiativ, och det är enligt vad prefekten uppgett tydligt att de pedagogiska aktiviteterna vid centrum påverkat undervisningen i riktning "from teaching to learning", speciellt inom fördjupningskurserna med deras hanterliga studentantal.

På grund av gapet mellan de kunskaper studenterna medför från gymnasiet och universitetets förväntningar måste nybörjarkursen i kemi inledas med en repetition i form av s.k. uppfriskande övningar, vid vilka studenterna bedriver självstudier med visst lärarstöd. I fakultetens redovisning från i våras anges att dessa repetitiva inslag svarar mot 1-2 poäng av kursens 10, vilket sålunda ger ett mått på kostnaderna för gymnasieskolans klena resultat.

De lärare och studenter som bedömargruppen träffade delade uppfattningen, att det råder en öppen och dialogfrämjande atmosfär vid kemacentrum. Studenterna framhöll att lärarna verkligen var angelägna om att hjälpa dem förstå svåra moment i kurserna. Vi anser oss kunna konstatera, att kvalitetsarbetet har blivit väl förankrat vid Kemacentrum och att detta har påverkat verksamheten i positiv riktning. Intresset för didaktiska frågor har vuxit påtagligt sedan den förra kvalitetsgranskningen, och trots att ekonomin sätter trånga gränser har ledningen avsatt betydande resurser för att höja alla lärares pedagogiska kompetens. Man har genomfört ett projekt tillsammans med universiteten i Göteborg och Umeå, i vilket kvaliteten hos examensarbeten i biokemi jämfördes, men externa bedömare utnyttjas eljest inte vid examinationen. I vårens redovisning ifrågasätts det ekonomiskt försvarbara i sådana arrangemang, och det är lätt att förstå, om än beklagligt, att man valt bort detta alternativ i ett ansträngt budgetläge. Det i allt övrigt stimulerande besöket vid MN-fakulteten bekräftade sålunda intrycket från läsningen av självvärderingen, att examinationsformerna inte hört till det som prioriterats i universitetets kvalitetsutveckling.

Fakultetsområdet för humaniora och teologi (HT)

Den urgröpning av resurserna för grundutbildningen som pågått sedan mitten av 1990-talet har slagit särskilt hårt mot område HT, och de skärpta kraven på forskarutbildningen från 1998 har lagt ytterligare sten på bördan. Problemen har blivit mycket uppmärksammade i media, där de delvis också vantolkats. Ett exempel utgör beslutet om att ersätta den avgående professorn i latin utan konkurrensförfarande, vilket på sina håll framställdes som att ämnet latin, ett av de äldsta vid Lunds universitet, skulle försvinna. Vissa medier har uppenbarligen efter snart tre år inte upptäckt att professorer i traditionell mening avskaffats, och det faktum att det kommer att finnas en professor som ämnesföreträdare i latin även i fortsättningen har

ansetts förtjäna lika små bokstäver som att det alltså går att studera finska i Lund; Lunds universitet samordnar sin undervisning i ämnena finska och hebreiska med Köpenhamns universitet. Följaktligen lever många i tron att humaniora befinner sig mer eller mindre på avskrivning vid universitetet.

Vi har inte nämnt detta för att på något vis ifrågasätta, att området plågas av ekonomiska bekymmer: de är påtagliga nog. Men som vi tydligt kunde konstatera vid den matematisk-naturvetenskapliga fakulteten är de långtifrån unika, även om det mediala genomslaget varit ett helt annat. Just av det skälet är det ingalunda säkert att den offentliga uppståndelsen kommer att ge enbart positiva effekter för humaniora och teologi. Det kan finnas en risk för att politiker och allmänhet tröttnar på vad man tolkar som ett kraftlöst gnäll från lyxämnen, ur stånd att anpassa sig till de kärvare villkor, som gäller för alla. Schablonbilden av humanisten som en lågavlönad och självmedlidande malcontent i en skyddad verkstad är seglivad.

Lika fullt skall naturligtvis humanister och teologer delta i den offentliga debatten – att redovisa ett faktiskt budgetläge i röda siffror är inte gnäll utan snarare en plikt. Områdesledningen har varit mycket aktiv i upplysningens tjänst med flera klokt balanserade artiklar och dessutom genom att under 2000 genomföra ett omfattande föreläsnings- och debattprogram. Vi uppskattar denna offensiva hållning, framför allt därför att den är sakligt motiverad – vad område HT har att erbjuda är paradoxalt nog snarast mer efterfrågat av studenterna och ute i samhället nu än när den högre utbildningens drastiska expansion inleddes. Men också taktiskt blir aktiva initiativ oftast mer effektiva än passiva lamentationer. Vad Esaias Tegnér, områdets mest lysande företrädare, en gång sagt om att evigt kan ej bli det gamla förblir tänkvärt, även om han själv dementerade tesen som utbildningspolitiker.

Det är emellertid inget tvivel om att grundutbildningen är i akut behov av ökade resurser, liksom att möjligheterna att låta förtjänta nydisputerade meritera sig snarast måste förbättras. Även om kvalitetsarbetet ingalunda avstannat har det försvårats av de ekonomiska bekymren, och en fortsatt resursminskning skulle sannolikt leda till att både äventyra detta och sätta utbildningens kvalitet i fara. Lärarkårens stora lojalitet har hittills utgjort en verksam motkraft, men det går knappast att anstränga den mycket längre. Som vi uppfattat situationen bör området intensifiera sitt sökande efter extern finansiering men också fullfölja översynen av ämnesuppsättningen och den profileringsdebatt som det aktuella underskottet framtvingat. Vi upprepar rekommendationen att föra den i nära kontakt med andra lärosäten.

Inom området hade två institutioner utvalts för närmare studium, den etnologiska och den romanska. Den etnologiska institutionen består av tre avdelningar, etnologi, humanekologi och folkminnesarkivet, alla med

betydande självständighet. Etnologi är störst och kan redovisa ett fullständigt program för grundutbildning, viss externutbildning samt fortutbildning och vidareutbildning, och avdelningen bedriver en omfattande och livaktig forskning. Kvalitetsarbetet inom grundutbildningen består i första hand av en pedagogisk förnyelse. Sedan ett år prövar man en mer PBL-inriktad kursuppläggning, och parallellt härmed har många lärare genomgått pedagogisk vidareutbildning. Inom forskningen har kvalitetsarbetet främst utgjorts av en vidgning till problemområden där etnologer inte så ofta uppehållit sig. Man har drygt 20 doktorander och genomför varje år tre till fyra disputationer. Efter införandet av de nya bestämmelserna har man dock endast kunnat antaga en doktorand.

Den humanekologiska avdelningen inrättades 1994. Man bedriver ett pedagogiskt utvecklingsarbete enligt samma mönster som etnologerna med PBL, kursvärderingar och regelbundna träffar mellan utbildningsansvariga och kursombud. Forskningen är koncentrerad till försök att förstå sättet att umgås med naturen i moderna västerländska samhällen som ett kulturellt fenomen. Det finns nio doktorander vid avdelningen, men ännu har ingen disputerat, och nyrekryteringen har upphört sedan 1998.

Vid folklivsarkivet slutligen vårdar man de mycket omfattande samlingar av uppteckningar, bilder och annat material, som tillkommit sedan det grundades 1913. Samlingarna hålls tillgängliga för både studenter och allmänhet, och arkivet åtar sig även externa uppdrag. Ett exempel på det är den dokumentation av människors föreställningar och förväntningar om Öresundsbron, som genomfördes på brokonsortiets uppdrag under byggperioden.

Vid vårt besök underströk de närvarande lärarna de positiva erfarenheterna av övergången till problembaserat lärande, och man uppgav sig ha känt ett betydande stöd av universitetets kvalitetsprogram med tillhörande utbildningsresurser. Undervisningsvolymen är dock påfallande liten: studenterna får i genomsnitt två till fyra lektionstimmar per vecka. De studenter som bedömagruppen träffade var i huvudsak nöjda med utbildningens kvalitet, men de fann andelen grupparbete för hög och önskade sig flera föreläsningar. Vi finner i sammanfattning, att kvalitetsarbetet har en stark förankring vid institutionen. Även om övergången till PBL-metodik föreföll ha påskyndats av ekonomiska skäl hade den av allt att döma verkat stimulerande och därmed lett till förbättrad kvalitet. Både lärare och studenter tycktes uppskatta den nya, mer forskningsliknande studieformen, men det går inte att bortse från att resurserna i form av lärartid är mycket knappa. Läget förbättras dock av att institutionen har utsett ett antal resurspersoner, som kan bistå studenterna i sökandet efter lösningar på de problem fallstudierna ställer dem inför.

Romanska institutionen bedriver grund- och forskarutbildning i franska, spanska, italienska och rumänska – det sistnämnda utan motsvarighet vid något annat svenskt lärosäte. Under höstterminen 2000 hade institutionen cirka 350 studenter och 20 lärare. Ansökningstrycket har minskat något, men man lyckas fortfarande fylla sina platser med kvalificerade sökande. Institutionen har ambitionen att utöka sin verksamhet i framtiden. Att döma av söktrycket skulle t.ex. spanskan kunna anta dubbelt så många studenter som nu.

En aktiv rekrytering av doktorander under senare år har börjat ge resultat i goda avhandlingar. Så t.ex. har samtliga tre doktorer i italienska sedan 1996 fått postdoktorsstipendier, vilket är ett kvalitetskriterium både vad gäller energiskt sökande och meriter. Doktorander i franska från institutionen återfinns också vid den av Riksbankens Jubileumsfond finansierade forskarskola i moderna språk som tillkom för att öka den låga disputation-frekvensen i dessa ämnen i landet.

I franska har nybörjarna fått genomgå diagnostiska prov sedan ett par decennier och resultaten från dessa visar att förkunskaperna minskat. Många är dessutom även sämre förberedda än förr i fråga om studieteknik och förståelse för att högre språkstudier kräver ett annat sätt att arbeta och god självdisciplin. I syfte att ge nybörjarna goda exempel och råd har institutionen innevarande termin infört en pedagogisk introduktionsdag som inledning till läsårets arbete. Franska erbjuder också sina nybörjare att delta i det s.k. Tandemprojektet, i vilket de får träna sin språkfärdighet två och två tillsammans med fransktalande utbytesstudenter. Ämnet bidrar till institutionens ekonomi genom att delta i det internationella ekonomiprogrammet och ge kurser åt teknologer.

Enligt egen utsago bedriver institutionen ett fortlöpande pedagogiskt utvecklingsarbete och har utbyte med universitet i aktuella länder. Språkinläring ingår i institutionens forskningsprofil, och flera av lärarna har lång erfarenhet av olika studieformer. Många har genomgått universitetets pedagogiska kurser, vilka de ansåg vara värdefulla. Kursvärderingar anordnas av de flesta lärare och IT har gjort sitt intåg i undervisningen, hittills dock bara i rumänska i form av distansundervisning. Institutionen hyser stora förhoppningar om att det blivande Språk- och litteraturcentret skall ge bättre förutsättningar för både utbildning och forskning.

Bedömargruppen har fått intrycket att romanska institutionen fortlöpande följer och utvecklar kvaliteten i hela sin verksamhet. I vad mån detta relateras till universitetets övergripande kvalitetsarbete förefaller dock mera tveksamt. De studenter och doktorander som vi träffade gav en i huvudsak positiv bild av institutionen och framförde bl.a. att återkopplingen av resultaten från kursvärderingarna fungerade väl. Undervisningsvolymen på C-nivån ansågs dock vara alltför liten (fyra veckotimmar). I sammanfattning: lärarna vid

institutionen framstår som starkt engagerade i utvecklandet av sina ansvarsområden, och man gör även ansträngningar för att få skolmyndigheterna att inse behovet av att landets språklärare får fortbilda sig – ett behov som kan förutses bli än mer påtagligt efter den senaste lärarutbildningsreformen, som reducerar kravet på gymnasielärare till 60 poäng i aktuellt språk. Prefekten och hennes kolleger är tydligt inställda på att sätta kvaliteten främst trots resursminskningen, liksom man är öppen för samarbete över fakultetsgränsen. Samtidigt kan man inte bortse från att institutionen är sårbar, särskilt i fråga om rumänskan som endast disponerar en halvtids lektor finansierad med tidsbegränsade medel.

Samhällsvetenskapliga fakulteten

Den samhällsvetenskapliga fakulteten har ett kvalitetsråd, inrättat 1993. Detta arbetar för att inspirera, samordna och utvärdera verksamheten inom de olika institutionerna. Inom kvalitetsrådet lanserades 1997 principen om lärandet i centrum, som fokuserar på det lärande mötet mellan lärare och student. Detta förutsätter att man har tillgång till lärare, vilka är på en gång forskande och pedagogiskt medvetna. Ambitionen är att kunna ge lektorerna forskningstid på 25 %, men den har ännu ej varit möjlig att förverkliga. Kvalitetsrådets studenter har de senaste tre åren utsett *årets kurs* varigenom man har velat ge ett gott exempel och stimulera till pedagogisk debatt. Vidare har rådet hållit i det pedagogiska utbildningsprogrammet i samverkan med UPC. Fakultetsledningen har härutöver initierat ett pedagogiskt samarbete med Köpenhamns universitet.

Fakultetsledningen uttryckte liksom många kolleger bekymmer över minskningen av resurserna till grundutbildningen, vilken inneburit att man fått ägna mycket kraft åt att finna former för självstudier. Undervisningstätheten uppgavs i allmänhet ligga i intervallet 4-8 timmar per vecka. Man har märkt ett minskat intresse från studenterna att läsa direkt upp till magisternivå – det är vanligare att de tar ut fil. kand-examen. Söktrycket till ämnen som t.ex. statskunskap är dock fortsatt högt och det finns ingen anledning att hysa oro beträffande rekryteringen av studenter.

Med anledning av forskarutbildningsreformen 1998 har fakulteten gjort en genomgång av sina doktorander med avseende på var i utbildningen de befinner sig, deras studiefinansiering etc. Utifrån detta har man tillsett att alla numera har individuella studieplaner. Vidare har fakultetsledningen haft överläggningar med ansvariga för forskarutbildningen och inrättat ett kvalitetsråd för forskarutbildningen. Antalet doktorsexamina vid fakulteten har under 1990-talet ökat från ca 25 till nära 60 per år. Nyantagningen av doktorander har minskat; här är dock skillnaderna påtagliga mellan de olika institutionerna.

Även inom denna fakultet framhölls att det råder brist på fakultetsfinansierade postdoktorala tjänster. Det innebär att det finns ett behov av

extern finansiering av rekryteringstjänster, och Lunds universitet kommer att göra en gemensam satsning på s.k. fund-raising. Från doktorandhåll menade man dock att den postdoktorala forskningen redan kommit att bli alltför styrd av extern finansiering.

Den samhällsvetenskapliga fakulteten har ett sedan länge väl etablerat kvalitetsarbete. Det föreföll dock som om de minskade ekonomiska ramarna för grundutbildningen försvårat nya initiativ och framtvingat praktiska lösningar som inte alla gånger lett till höjd kvalitet. Utbildningarna var emellertid fortsatt efterfrågade och, såvitt vi kunnat finna utifrån det underlag vi inhämtat, framgångsrika. Forskarutbildningsreformen tycks inte heller ha inneburit några allvarliga problem. Beredskapen torde ha varit god, i varje fall vid vissa av fakultetens institutioner. Särskilt gäller detta dem som regelmässigt har en omfattande extern finansiering. För postdoktorerna är situationen svårare. Här behöver uppenbarligen resurser tillskjutas för att säkerställa den omfattande rekrytering av universitetslektorer och professorer, vilken kommer att bli nödvändig till följd av pensionsavgångar inom loppet av 5 till 15 år.

Inom området besöktes två enheter, Ekonomihögskolan och institutionen för psykologi. Ekonomihögskolan är sålunda en organisation inom den Samhällsvetenskapliga fakulteten. Den har en egen budget och ett eget programansvar för ekonomutbildningen, internationella ekonomutbildningen samt den systemvetenskapliga utbildningen. I högskolan medverkar följande institutioner: Ekonomisk historia, Företagsekonomi, Handelsrätt, Informatik, Kulturgeografi och Ekonomisk geografi, Nationalekonomi och Statistik. Ekonomihögskolan har förvärvat en betydande självständighet med egen styrelse och rektor. Till högskolan är knuten en rådgivande kommitté med representanter för näringsliv och förvaltning. Ungefär 2 000 av dess 4 000 studenter läser på program, övriga läser fristående kurser.

Vi noterar att man åren 1997–1998, som ett led i kvalitetsarbetet, genomförde en omfattande självvärdering under medverkan av externa utvärderare av de tre programmen vid Ekonomihögskolan. Med ledning av den rapport som togs fram sommaren 1998 har man enligt uppgift arbetat intensivt med att öka resurstilldelningen för att bl.a. kunna öka antalet kontakttimmar med studenterna. För närvarande pågår en omfattande ackrediteringsprocess på ekonomihögskolenivå (The European Foundation of Management).

Kursutvärderingar görs på samtliga medverkande institutioners kurser. Från Företagsekonomiska institutionens sida menade man att kursutvärderingarna inklusive feed-back till studenterna fungerade bra på nivån 1–30 poäng. Bristen på resurser gör det svårt att klara detta även i de högre utbildningarna. Denna bild bekräftades av de studenter vi träffade.

Ekonomiprogrammen deltar i det s.k. Kommunikationsprojektet som genomförs med ekonomiskt stöd från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse. Här tränas studenterna inom vissa kurser i kommunikationsfärdigheter i vid bemärkelse (exempelvis muntlig framställning) bl.a. med IT-stöd, vilket vi ser som ett viktigt inslag i kvalitetsarbetet i utbildningen. Ledningen ansåg det dock vara svårt ge denna typ av utbildning fortlöpande, inom normala resursramar.

Som ett led i träningen i muntlig framställning har man lagt in moment med muntlig examination redan på nivån 1–20 poäng i företagsekonomi. Inom nationalekonomi har lärarna i ökad utsträckning gått över till kontinuerlig examination under kursens gång. Erfarenheterna var positiva: genomströmningen hade förbättrats. Detta gällde särskilt ”tunga” kurser som är obligatoriska för vidare studier på högre nivåer samt distanskurser på deltid. Genom kontinuerlig examination effektiviseras studenternas tidsanvändning.

Den externa examination av magisteruppsatser i företagsekonomi, som genomfördes på försök under läsåret 1999/2000, har avbrutits då den bedömts vara alltför resurskrävande i förhållande till den ”kalibreringseffekt” den ger. Däremot förekommer ofta att man handleder över ämnesgränserna vid Ekonomihögskolan och även över lärosätesgränserna, vilket förefaller oss kunna ge öka bredd och stimulans i utbildningarna.

Stiftelsen Partnerskapet vid Ekonomihögskolan arrangerar kontaktseminarier mellan forskare/lärare och representanter för partnerskap-företagen, speciella temaseminarier och presenterar utbildningsinnehåll generellt som temavisa seminarier. Här finns även en rekryteringsservice via en CV-databas samt resestipendier till såväl lärare som studenter.

Studenterna som genomgår ekonomutbildningarna vid Ekonomihögskolan är mycket efterfrågade; endast 2 % av dem är arbetslösa ett år efter sin examen.

Inom forskarutbildningen i företagsekonomi begagnas kursutvärderingar på alla kurser. Man har vidare individuella studieplaner som följs upp två gånger per år. De som innehar doktorandtjänst utvärderas minst en gång per år och handledarrollen diskuteras löpande på forskarkollegiet (med alla docentkompetenta lärare vid institutionen) genom att olika teman eller rapporter tas upp. Varje doktorand har s.k. doktorandsamtal med studierektorn minst en gång per år. Kvalitetssäkring sker via minst två obligatoriska seminarier, research proposal och slutseminarium, vid början respektive slutet av forskarutbildningen. Här lägger doktoranden fram sin forskningsplan respektive sitt slutmanus för granskning av två till tre opponenter varav minst en docentkompetent. Vidare noterar vi att

institutionen främjar forskarutbildningens internationalisering, t.ex. genom krav på och stimulans till att doktoranderna deltar i internationella konferenser/workshops.

Företagsekonomiska institutionen avser att inleda samarbete med övriga företagsekonomiska institutioner vid svenska universitet för att försäkra jämn kvalitet, utbyte av erfarenheter och att kurser med hög kvalitet ska kunna ges gemensamt. Enligt vår uppfattning bör ett sådant samarbete vara en naturlig del av verksamheten och vi finner det märkligt att så tydligen inte har varit fallet hitintills.

När vi besökte Ekonomihögskolan fick vi det bestämda intrycket att kvalitetsfrågorna ägnas betydande uppmärksamhet, både inom grundutbildning och forskarutbildning. Många lärare har gått pedagogisk utbildning och man har även hyrt in lärare från UPC. Kontakterna med det omgivande samhället är omfattande, internationaliseringen av utbildningen drivs energiskt. Det kan nämnas att nationalekonomiska institutionen har undertecknat ett samarbetsavtal med sin motpart vid Köpenhamns universitet. Enligt avtalet garanteras studenterna vid partnerinstitutionerna långtgående rättigheter vid studier över sundet. Samarbetet är ett pilotprojekt inom den s.k. Studentbron och har erhållit finansiellt stöd från Öresundsuniversitetet.

De studenter vi mötte ansåg allmänt att de fick en bra och efterfrågad utbildning. Men samtidigt framhöll de att bristen på resurser medfört att de fått för lite undervisning och i allt för hög grad varit hänvisade till självstudier. De doktorander bedömargruppen samtalade med ansåg att grundutbildningen prioriterades vad gäller resurstilldelningen. De satte dock värde på att det hölls gemensamma seminarier mellan forskar- och grundutbildningen, vilket enligt deras mening var ett kvalitetshöjande inslag. Dessa seminarier var också ett led i strävan att intressera fler studenter att gå vidare till forskarutbildning.

Vårt andra besök inom fakultetsområdet avsåg institutionen för psykologi (f.d. Psykologiska institutionen och Institutionen för tillämpad psykologi). Institutionen bildades den 1 januari 2000 och är fakultetens största vid sidan av Ekonomihögskolan. Den har således gemensam ekonomi, ny styrelse och ledningsstruktur. Enligt institutionsledningen har målsättningen varit att använda omorganisationen som ett tillfälle för att bygga upp en modern institution med högsta möjliga kvalitetskrav från grunden. Samtidigt framhölls återkommande att den neddragning av resurserna man upplevt och nu i ännu hög grad stod inför, gjorde det svårt att säkra utbildningarnas kvalitet.

Vid vårt besök framhölls att man under det första året främst ägnat sig åt att skapa en institution med balans mellan utbildning och forskning. Man har

nu skapat en organisation av matristyp där avdelningsstrukturen (psykologins områden ledda av avdelningsföreståndare) korsas med utbildningsstrukturen ledd av studierektorer och ledningsgrupper (psykologutbildning, fristående kurser och forskarutbildning). Detta kombineras med kommittéer som involverar mer än hälften av personalen. Institutionsledningen förväntar sig att den nya organisationen skapar naturliga fora för både forsknings- och utbildningsfrågor, vilket bör främja kompetensutvecklingen hos personalen och därmed verksamhetens kvalitet.

Utbildningarna vid institutionen är uppenbarligen fortsatt mycket efterfrågade. Härom vittnar det stora söktrycket till psykologprogrammet – en av 20 sökande tas in. Detta uppgavs ge mycket kvalificerade och homogena studentgrupper. Studenterna på de fristående kurserna har mer skiftande bakgrund och andra karriärvägar i sikte.

Institutionen har inrättat en kvalitetskommitté med uppgift att följa och utveckla kvalitetsfrågor inom forskning och utbildning. I kommittén ingår studeranderepresentanter samt lärare från samtliga verksamhetsgrenar. Två av ledamöterna är också medlemmar i fakultetens kvalitetsråd för grund- respektive forskarutbildning. Institutionsledningen menade att denna konstruktion öppnar kommunikationskanaler nerifrån och upp och omvänt och skapar förutsättningar för kontinuerlig kvalitetsutveckling. Kvalitetskommittén har under våren utarbetat ett förslag till system för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring. Vidare har utfallet av studentbarometer samt utredning av studentinflytande behandlats.

Samma princip för kontinuerligt och självständigt arbete gäller också övriga kommittéer som inrättats av styrelsen, t.ex. kommittén för jämställdhet, internationalisering, uppdragsverksamhet. Vidare initieras och uppmuntras pedagogisk fortbildning och utbildning för lärare. Tjänstgöringstid är avsatt för ändamålet och kurskostnader bestrids trots ett mycket ansträngt ekonomiskt läge.

Inom de fristående kurserna pågår arbete med att införa och synliggöra genusaspekter i grundutbildningens kurser. Vidare avslutas ett externbedömningsprojekt av kandidatuppsatser. För att främja internationaliseringen har man avsatt medel för institutionsstipendier för studier utomlands. Man arbetar vidare med att ge undervisning på engelska inom delar av sitt ordinarie kursutbud.

Institutionsstyrelsen antog 1999 en ny pedagogisk organisation för psykologprogrammet. Den innebar att lärlagen och de kursansvariga gavs ett tydligt ansvar för genomförandet av kursvärderingar och sammanställning av dessa med förslag till åtgärder. Detta synes oss vara en viktig och riktig åtgärd för att möjliggöra en samlad bedömning av utbildningens kvalitet och utvecklingsbehov.

Institutionen har f.n. 16 fakultetsfinansierade doktorandtjänster samt fem externfinansierade. Ledningens ambition är att försöka få doktorandtjänster inom samtliga avdelningar och att rekrytera doktorander som varit yrkesverksamma psykologer ett antal år. Finansieringen av nya doktorander från fakultetsmedel är dock enligt ledningen otillräcklig. Problemet förstärks av att institutionen har alltför få externa forskningsanslag.

Vårt intryck är att institutionssammanslagningen varit nödvändig av ekonomiska skäl, men också inneburit en stimulans till praktiskt samarbete inom och mellan grundutbildning och forskning. Kvalitetsarbetet föreföll oss engagerat och insiktsfullt planlagt. Huruvida institutionen kunnat hantera sina vällovliga och mycket ambitiösa planer på området i relation till sina tilldelade resurser förefaller dock oss något tveksamt. Detta underströks också av studenter och doktorander, som visserligen stödde ledningens krav på ökade resurser eller stopp för ytterligare nedskärningar, men som dessutom hade synpunkter på det faktiska genomförandet av kvalitets-säkringen inom vissa kurser. Vi noterade till vår förvåning en viss resignation hos institutionsledningen beträffande de egna forskarnas möjligheter att i högre grad söka och erhålla externa forskningsanslag. Här behövs nog en mer offensiv attityd, eftersom tillgången på externa forskningsmedel inom det humanistisk-samhällsvetenskapliga området i realitet vuxit under det senaste decenniet. En väg kan därvid vara att inventera inom vilka forskningsgrenar institutionen står starkast kompetensmässigt, och sedan göra en samordnad kraftsamling kring forskningsproblem med anknytning härtill.

Medicinska fakulteten

Sedan granskningen av kvalitetsarbetet i Lund 1997 har den medicinska fakulteten fått sitt utbildningsuppdrag fördubblat i fråga om program, och när det gäller årsstudieplatser ett ännu mycket större åtagande. Från den 1 april 1998 ansvarar fakulteten för utbildningarna till arbetsterapeut, audionom, biomedicinsk analytiker och sjuksköterska utöver de fyra tidigare programmen: det biomedicinska programmet samt logoped-, läkar- och sjukgymnastutbildningarna. Samverkan mellan alla dessa relativt olikartade program sker i den nämnd för grundutbildning som fakulteten etablerade i januari 1997, och i dess uppgift ingår också att hålla samman kvalitetsarbetet.

Fakulteten inlämnade i våras en utförlig rapport om hur kvalitetsarbetet bedrivits 1996–99, delvis styrt av resultaten från en rad nationella utvärderingar av enskilda program. Dokumentet redovisar med tilltalande öppenhet både åtgärdade och kvarstående brister, och följaktligen stärker det ytterligare det redan stora förtroende för fakultetsledningen som uttalades i granskningsrapporten 1997. I den mån utbildningarna berörts av tidigare studentbarometrar rapporteras också om hur man har tagit vara på resultaten av kursvärderingar och sökt förbättra återkopplingen till studenterna. Ändå

visar den senaste barometern att detta ständigt återkommande problem ännu inte fått någon tillfredsställande lösning, även om fakultetens studenter generellt sett uppger sig vara tillfreds med både lärarna och studierna.

Främst gäller detta läkarstudenterna, och om man skall döma av hur rapporten fördelat utrymmet tycks de utgöra en prioriterad grupp. Skillnaden gentemot sjuksköterskeutbildningen är frapperande stor och ger intrycket, rätt eller fel, att det finns åtskilligt mer att göra i integrationshänseende. Å andra sidan framhölls det vid vårt samtal med lärare och studenter inom denna utbildning som en stor förtjänst att fakulteten har givit tydliga signaler om sin vilja att åstadkomma en verklig integration, t.ex. genom att utse prefekten för den vårdvetenskapliga institutionen till prodekanus för grundutbildningen.

Sedan ett år har grundutbildningsnämnden ett eget budgetansvar, och varje lärare inom fakulteten är skyldig att avsätta 15 procent av sin tid till tjänstgöring inom grundutbildningen. Befordringshänsyn har ökat den köbildning bland unga forskare att få undervisa som uppmärksammades i den tidigare granskningsrapporten. Den avgående dekanus har konstaterat, att utvecklingen under de åtta år han innehaft uppdraget har inneburit en kraftig uppvärdering av grundutbildningen. Vid sidan av de senaste årens tillskott av program bör två genomgripande förändringar särskilt nämnas, dels omläggningen av läkarutbildningen från ett ämnes- till ett kursbaserat program, dels den mycket stora ökningen av externfinansierad forskning. Den problembaserade inlärningsmetoden är i princip helt genomförd under de fem första terminerna, medan de avslutande studierna till viss – enligt studenterna alltför stor – del alltjämt präglas av mer traditionell didaktik. Vid ett samtal med studenter anfördes att PBL-metodiken skulle ha lett till svårigheter för dem att förlägga någon termin utomlands, eftersom denna svenska modell är tämligen okänd vid attraktiva utländska universitet. Om detta är riktigt bör det bli en uppgift för internationella sekretariatet att göra något åt saken. En reformerad pedagogik skall rimligen inte få bli ett hinder för internationaliseringen.

Mötet med fakultetsledningen formade sig i mycket till en överlämning av ett testamente och en programförklaring från den avgående respektive den tillträdande dekanus. Det framstod som uppenbart, att den allmänna inriktningen av kvalitetsarbetet kommer att förbli densamma, och allt tyder också på att motsvarande kommer att gälla om förändringstakten. Bland redovisade planer märks en ledarskapsutbildning för alla lärare under en treårsperiod, aktiv nyrekrytering av forskare och lärare två till tre år före förutsedda avgångar, uppvärdering av pedagogiska meriter, ökad studentmedverkan, förstärkt integration mellan programmen och åtgärder för att främja fakultetsöverskridande samarbete, särskilt inom forskarutbildningen.

I granskningsrapporten 1997 karakteriserades den medicinska fakulteten som en forskningsorganisation med viss anknuten utbildning. Genom den stora ökningen av utbildningsprogrammen har proportionerna avsevärt förskjutits, men samtidigt har forskningsvolymen vuxit mycket kraftigt: de externa medlen uppges ha ökat från cirka 150 miljoner i början av 1990-talet till omkring 400 miljoner. Fakulteten uppvisar en jämn och hög produktion av doktorer (ungefär 125 per år), och nyrekryteringen av doktorander har hittills knappast berörts av antagningsreformen 1998, eftersom möjligheterna till finansiering är goda.

Vid vårt samtal med representanter för forskarutbildningskommittén framkom dock en konsekvens av det strikta kravet på att utbildningen skall kunna genomföras på fyra år, nämligen att handledarna inte vågar ta några risker med doktoranderna: man väljer följaktligen projekt som med stor säkerhet ger tillräckliga resultat men inte öppnar några egentliga utsikter till genombrott. Detta kan rimligen inte vara något specifikt för Lund, men det ger inte mindre tyngd åt synpunkten. Allt är säkerligen inte vunnet med en fastare organisation av forskarutbildningen, utan det krävs en kontinuerlig bevakning av hur dissertationerna utvecklas kvalitativt.

Förutsättningarna att säkerställa grundutbildningens nära anknytning till pågående forskning av hög kvalitet synes i varje fall vara oförändrat goda i ett medellångt perspektiv. Bland framtidsplanerna nämndes dock, att sambanden mellan forskning och grundutbildning skall stärkas, rimligen i första hand som ett led i ambitionerna att främja integrationen av de nya utbildningsprogrammen. Enligt bedömargruppens uppfattning har fakultetens kvalitetsarbete fortskridit i högt tempo och avsatt goda resultat. De återstående svagheter som bl.a. återspeglas i den senaste studentbarometern och i lärarbarometern 1998 bör kunna korrigeras, om den väl genomtänkta strategin förverkligas. Vi bedömer utsikterna för detta som goda, inte minst med tanke på att en fast grund lagts under den avgående dekanus dynamiska ämbetsperiod.

Juridiska fakulteten

Juridiska fakulteten har inför nästa år fått ett något minskat utbildningsuppdrag: från 1 580 helårsstudenter till 1 490. Ansökningstrycket är högt: Höstterminen 2000 sökte cirka 700 studenter till juristutbildningen, varav 300 antogs. Fakultetsledningen rapporterade att genomströmningen ligger på 90–95 %, vilket ansågs tillfredsställande. Studieplanerna bestäms lokalt vid var och en av landets juridiska fakulteter, vilket gör det svårt för en student att byta lärosäte under sin utbildning.

Ansvaret för det övergripande kvalitetsarbetet vid juridiska fakulteten åvilar fakultetsstyrelsen, som även fullgör en institutionsstyrelsens uppgifter. Det operationella kvalitetsarbetet bedrivs vad gäller grundutbildningen av fakultetsstyrelsens utbildningsnämnd, programgrupper och den

studiesociala arbetsgruppen, och i fråga om forskarutbildningen av fakultetsstyrelsens forskningsnämnd. Som motor för kvalitetsarbetet inom det pedagogiska området fungerar fakultetens pedagogiske studierektor, och för de internationella och administrativa frågorna inom grundutbildningen ansvarar likaledes en särskild studierektor. För forskarutbildningens vidkommande drivs utvecklingsfrågorna – förutom av forskningsnämnden – av en särskild studierektor. Det övergripande jämställdhetsarbetet drivs på och följs upp av fakultetsstyrelsens jämställdhetskommitté. Som samrådsgrupp för de olika arbetande organen och grupperna har fakultetsstyrelsen inrättat ett kvalitetsråd. Studenterna utgör enligt fakultetsledningen en viktig del i kvalitetsarbetet såväl i de olika organen/arbetsgrupperna som på de olika terminerna.

Vid vårt besök rapporterades att arbetet med en reformering av juristutbildningens tre sista terminer pågår intensivt för att den första fasen skall kunna genomföras med början vårterminen 2001 och den andra vårterminen 2002. För närvarande pågår en diskussion om och en planering av kurser av delvis nytt slag. I centrum står kravet på fördjupning, dvs. att studenternas metodfärdigheter skall utvecklas (och inte bara att nya positivrättsliga moment lärs in). Genom vidgad anknytning till den forskning som ämneslärarna bedriver avser man att åstadkomma ett ökat studiedjup. Man planerar vidare att genom ett vidgat samarbete med externa intressenter (yrkesverksamma jurister) stärka kursernas arbetsmarknads-anknytning. Kurserna skall även ha påtagliga ämnesöverskridande inslag. Följden kommer att bli ett vidgat inslag av kritiska studier.

I utvecklingsarbetet av forskarutbildningen har man på senare tid givit särskild prioritet åt dels kurs- och seminarieverksamheten, dels samarbetet med andra vetenskapliga institutioner såväl inom som utom Lunds universitet. Kurser har anordnats respektive planerats i samarbete med andra institutioner med målsättningen att kunna erbjuda en utbildning av god kvalitet samtidigt som kontakterna med forskarstuderande och etablerade forskare utanför den egna institutionen utvecklas och intensifieras.

Juristutbildningen är upplagd så att det för varje grundläggande termin finns en lärare som är terminsansvarig. Varje kurs utvärderas och det finns lektionstid avsatt för genomgång av utvärderingarnas resultat. De nya, mer individuellt upplagda studieplanerna med möjligheter till eget val av kurser under tre terminer kan innebära ytterligare en förbättring av utbildningens kvalitet. PBL används i varierande grad; fakultetsledningen menade sig inte ha tillräckligt med resurser för att kunna undervisa i mindre grupper. IT framhålls i fakultetens planering som ett allt mer viktigt instrument i utbildningen; de studenter vår grupp träffade ansåg dock att detta ännu inte realiserats i någon högre grad.

De lärare vi mötte ansåg att studenternas förkunskaper allmänt sett hade blivit bättre, däremot hade deras färdigheter i svenska språket blivit sämre, delvis beroende på den ökade andelen studenter som inte har svenska som förstaspråk. Fakulteten försöker därför ge studenterna återkoppling i form av rättning av språket i inlämningsuppgifter under första terminen. Under termin tre tränas alla studenter i muntlig framställning.

Ett speciellt pedagogiskt eller studiesocialt problem är den betygsstress som orsakas av jakten på de toppbetyg som kan ge tingsmeritering. Institutionsledningen är mycket bekymrad över detta och angelägen om att landets fakulteter måste göra någonting åt detta. De begränsade lärarresurserna gör det svårt att ändra examinationsformerna. Men de menade att man måste ta avstånd från Domstolsverkets låsta hållning i betygsfrågan.

Rekryteringen till forskarutbildningen är begränsad. Fem nya doktorander kan antas på fakultetsmedel varje år, vilket betyder att en del lovande studenter tvingas vänta medan andra lämnar universitetet för gott.

Den postdoktorala forskningen förväntas öka, eftersom fakulteten nu har fler disputerade lektorer. Fakultetsledningen såg med rätta detta som en viktig och utvecklande resurs i juristutbildningen. De flesta av de yngre forskarna är dock hänvisade till att söka externa anslag från forskningsråd och stiftelser vilket i flera fall även lyckats. Fakulteten har nämligen endast två egenfinansierade forskarassistenttjänster.

Vi anser att kvalitetsarbetet vid juridiska fakulteten utvecklats mycket positivt sedan den föregående granskningen år 1997. Lärarna har fått goda vitsord i studentbarometern; två av dem har tilldelats pedagogiska priser. Vi noterar vidare att fakulteten nästan uppnått sitt uppsatta mål när det gäller rekrytering av professorer och lektorer. Sammantaget finner vi att intentionerna i universitets kvalitetsprogram fått gott genomslag vid juridiska fakulteten.

De konstnärliga högskolorna

De konstnärliga högskolorna är lokaliserade till Malmö och har varit en del av Lunds universitet sedan 1977. Inom detta fakultetsområde utbildas musiklärare, musiker/organister, skådespelare och utövare av bildkonst. Utbildningarna skiljer sig i de flesta avseenden från universitetets övriga utbildningsutbud.

Ledningen för de konstnärliga högskolorna framhöll liksom vid den förra bedömningen värdet av att tillhöra Lunds universitet. Rent praktiskt ger denna tillhörighet en betydande stabilitet i resurstillflödet och en betydande good-will i utbytet med andra institutioner, inte minst internationellt. Till skillnad från vetenskapsområdena vid universitetet har de konstnärliga högskolorna inte behövt vidkännas några egentliga neddragningar av sina

statliga anslag. Visst samarbete har inletts med Malmö Högskola, främst med dess mediaprogram. Vad gäller universitetets kvalitetsprogram underströk ledningen för vår grupp att kvalitet och fortlöpande bedömning av kvalitet är lika självklara som nödvändiga för den verksamhet som bedrivs vid deras fyra enheter. Universitetets kvalitetsprogram innebar i princip därför inget nytt vad gäller kärnverksamheten. Däremot har programmet betytt att man på ett mer systematiskt sätt börjat analysera sin verksamhet utifrån ett målinriktat arbetssätt.

Vi delar ledningens principiella synpunkter och kan konstatera att de konstnärliga högskolorna – utifrån sina uppdrag – tillämpar en pragmatisk och realistisk modell för sitt kvalitetsarbete. De konstnärliga utbildningarna har inte varit med i de uppföljningar som gjorts inom ramen för studentbarometern. Ledningen överväger därför att tillsammans med sina studenter låta göra en egen studentbarometer, vilket vi naturligtvis ser som positivt.

De konstnärliga högskolorna skiljer sig avsevärt från de övriga fakulteterna vad gäller undervisningsformerna och lärartätheten. Utbildningen har ett stort inslag av individuell handledning. Lärarkåren består till stora delar av projektanställd personal, ofta utövande konstnärer, vilka endast vistas vid högskolorna korta perioder. Detta gör det möjligt att knyta ett stort antal lärare – bl.a. från utländska högskolor eller konstnärliga institutioner – till verksamheten, vilket enligt ledningen skapar utbildningar av högsta kvalitet. Vi noterar att konsthögskolan och teaterhögskolan skiljer sig åt beträffande andelen projektanställd personal.

Från de konstnärliga högskolornas sida finns ett uttalat intresse för att starta forskarutbildning. De hade dock inte ambitionen att ännu bli en egen konstnärlig fakultet. Istället ville man samverka med universitetets fakulteter. Inom musikpedagogik hade man sålunda redan startat forskarutbildning tillsammans med pedagogiska institutionen vid den samhällsvetenskapliga fakulteten. Likaså har man i samverkan med humanistisk fakultet nyligen inrättat konstnärlig forskarutbildning med inriktningarna bildkonst, musik och teater. Vid såväl Konst- som Musikhögskolorna har man redan magisterutbildningar, vilka kan skapa en bas för rekrytering av doktorander.

Vi fick under vårt besök i Malmö även träffa lärare och studenter vid Teaterhögskolan. Lärarkollegiet och studenterna utstrålade stor entusiasm för sitt arbete och underströk, liksom ledningen, att man ständigt har att ta hänsyn till konstnärlig kvalitet i utbildningen. Det skriftliga materialet som vi fått del av understryker kvalitetstänkandets centrala roll i skolans arbete. Gruppen fäste sig därvid särskilt vid Teaterhögskolans mycket stora internationella utbyte, främst kanske på lärarsidan. Vi gavs också ett praktiskt exempel från skådespelarutbildningen. Vi fick se scenskoleeleverna övas i att med kort förberedelsestid gestalta en scen och hur de får återkoppling och kritik från lärare och kollegor.

De konstnärliga högskolornas anknytning till Lunds universitet kan måhända synas något konstruerad, men vi kan samtidigt konstatera att denna organisationsform uppfattas mycket positivt av båda parter. Det borde dock vara möjligt att framgent etablera fler former av praktiskt samarbete mellan de konstnärliga högskolorna och universitetets andra fakulteter, t.ex. ytterligare utnyttja kompetensen inom Teaterhögskolan när det gäller att träna lärare och studenter i att uppträda offentligt. Omvänt borde t.ex. Teaterhögskolan kunna föra stimulerande diskussioner med forskare från olika ämnen inom såväl humaniora och teologi som samhällsvetenskaperna.

Lunds Tekniska Högskola (LTH)

Lunds tekniska högskola utgör den tekniska fakulteten vid Lunds universitet och har intäkter på över 1 000 miljoner kr. Antalet studenter vid LTH är cirka 6000, varav cirka 650 doktorander. Styrelsen för LTH är dess högsta beslutande organ och svarar inför Lunds universitets styrelse för de uppdrag och det ansvar som LTH har vad gäller grundutbildning, forskarutbildning, forskning och övriga uppgifter. LTH:s styrelse är fakultetsnämnd för den tekniska fakulteten vid Lunds universitet; en av lärarna i styrelsen utses till rektor, tillika fakultetsdekanus av Lunds universitets rektor efter förslag från fakultetskollegiet. Under styrelsen för LTH finns en forskarutbildningsnämnd som har huvudansvaret för forskarutbildningen samt fyra forskningsnämnder, vilka har huvudansvar för den vetenskapliga kvaliteten.

Grundutbildningen sker inom *program*. Varje program leds av en utbildningsnämnd med ansvar för planering, resursallokering och uppföljning. Studenternas avslutande examensarbete sker vid någon av LTH:s institutioner. Ungefär 100 av de personer som bidrar i programledning och genomförande har sin huvudsakliga yrkesverksamhet inom andra fakulteter eller i näringslivet. 900 nya studenter antas varje år. LTH har särskilda stödprogram för de nyantagna. Ledningen fäster stor vikt vid att stödja det pedagogiska utvecklingsarbetet; förutom kursverksamhet har man inrättat en pedagogisk akademi. I akademien inväljs de lärare som gjort viktiga insatser inom utbildningen, och dessa inval ger ekonomiska tillskott till de invalda lärarnas institutioner.

Universitetets kvalitetsprogram, har enligt vad vi tyckt oss se fått ett betydande genomslag vid LTH, främst inom grundutbildningen. Man är dock angelägen om att anpassa programmets idéer till sina egna behov. Vad gäller studentbarometern vill man ha egna specialstudier av teknologernas åsikter om utbildningen. Man gör t.ex. intervjuer med utexaminerade civilingenjörer.

Det förekommer direkt samverkan och utbyte med övriga fakulteter vid universitetet i flera avseenden. I vissa program medverkar lärare från andra

fakulteter, främst MN. LTH och HT-området ger en kurs i teknik för humanister; det förekommer vidare att teknologerna läser frivilliga kurser inom andra fakulteter.

Varje år vistas 150–200 av LTH:s studenter vid utländska lärosäten. Högskolans mål är att 15–20 procent av teknologerna ska resa ut, men enligt ledningen hittar inte alla studenter studieorter som motsvarar deras förväntningar.

Forskarutbildningsreformen innebar synbarligen snarast en bekräftelse på praxis vid LTH. Doktoranderna hade i allmänhet tjänst och genomströmningen var snabb redan före 1998. Inrättandet av en särskild FUnämnd innebar dock en viktig nyordning. Ungefär hälften av doktorandlönerna finansieras av fakulteten, resten av externa finansiärer. Förutom anslag från forskningsråd, stiftelser och sektorsorgan förekommer också en omfattande doktorandfinansiering genom samarbetsavtal med företag. Civilingenjörernas intresse att gå vidare till forskarutbildning varierar dock mellan LTH:s områden. Enligt LTH:s ledning var lic-examen ett bra alternativ, som klaras av på kort tid och även värderas högt ute på arbetsmarknaden. Generellt sett menade ledningen att det var svårast att rekrytera såväl doktorander som utbildade forskare till områden som ligger nära teknisk tillämpning. Det är betydligt lättare att rekrytera till ämnen som ligger nära de naturvetenskapliga grunddisciplinerna.

Större delen av forskningen vid LTH sker i forskarlag. LTH har haft stor framgång när det gäller att söka och erhålla externa anslag. Dessa anslag – främst EU-medlen – är emellertid förknippade med ibland svåradministrerade krav på ”leveranser” och motfinansiering. En stor del av fakultetsmedlen uppgavs användas till just motfinansiering. LTH anslår inga fakultetsmedel till nydisputerade forskare. Man försöker emellertid inom ramen för forskningsanslagen skapa möjligheter för ett ”postdoktoralt år” på hemmaplan för att möjliggöra ytterligare publicering och meritering.

Vid vårt besök på LTH träffade vi representanter för tre utbildningar, programmet för datateknik, väg- och vattenbyggnadsprogrammet och programmet för ekosystemteknik. Till det första antas varje år 128 nya studenter; söktrycket är starkt. Kvalitetsarbetet vid Lunds universitet och lokalt vid LTH har fått stort genomslag i programmet. Enligt vad som berättades för oss har över 100 lärare gått pedagogiska kurser, och flera deltar även i annat utvecklingsarbete. Pedagogiska frågor diskuteras vid lärarnas veckomöten. Från programledningens sida underströk man dock vikten av att intresset för nytänkande måste komma underifrån. Man ansåg vidare att pedagogisk meritering ännu inte värderades tillräckligt högt vid tillsättning av tjänster. Hösten 2000 arbetar man med att mer systematiskt implementera nya former av kvalitetsarbete i utbildningen.

Utbildningen i datateknik är brett upplagd, kurser ges av lärare från sammanlagt nio institutioner, däribland filosofiska institutionen inom HT-området. Studenterna uppgavs i allmänhet ha mycket goda förkunskaper. Genom att låta studenterna göra en självvärdering av sina kunskaper försöker man anpassa fördelningen av lärarresurser. Kursvärderingar används regelmässigt, men här poängterade lärarna att resultaten från dessa kunde påverkas av externa faktorer såsom gruppstorlek etc. Arbete i projektform ges gradvis större genomslag under programmets gång. Lärarna framhöll att man satsar på att utbilda studenterna i presentationsteknik och att man deltar i Lunds universitets s.k. Kommunikationsprojekt.

De studenter som studerar på programmet i datateknik är mycket efterfrågade på arbetsmarknaden. Många försvinner till näringslivet innan de avlagt examen, vilket gör att programmet inte klarar sitt examinationsmål.

Bedömargruppen träffade även en grupp studenter från programmet, som delade lärarnas uppfattning om att det var möjligt för dem att påverka utbildningarnas uppläggning. Lärarna borde dock i högre grad än hittills försöka reflektera över skillnaden mellan att förmedla fakta och skapa förståelse. Studenterna underströk att undervisningen i grundläggande kurser inom matematik och matematisk statistik inte anpassats till studenternas förkunskaper och förutsättningar. De menade vidare att ambitionen att öva studenterna i muntlig framställning inte genomsyrade utbildningen. De uppfattade däremot att grundutbildningen på ett positivt sätt var nära anknuten till forskningen vid LTH. De flesta lärare inom programmet arbetade även med egen forskning.

Civilingenjörsutbildningen i väg- och vattenbyggnad är en av de klassiska vid de tekniska högskolorna. Till programmet vid LTH antas varje år 100 nybörjare; ansökningstrycket har minskat, men man har fortfarande fler intresserade än studieplatser. För att underlätta studenternas övergång från gymnasiet skickar programmet speciell information till dem inför studiestarten och arrangerar sedan en förberedande studievecka inför terminsstarten med fokus på matematik. Man har vidare ett speciellt mentorsprogram för att stödja de nyantagna, vilket verkar mycket genomtänkt. Introduktionen följs även upp med en enkät. Varje student får också ett individuellt samtal med programmets studievägledare.

Kvalitetsarbetet bedrivs enligt vad som redovisades för oss på ett medvetet och systematiskt sätt. Det innefattar bl.a. årliga uppföljningar, mätning av kvalitet med indikatorer, sammanställningar av kursexamination och kursutvärderingar, uppföljningsmöten årskursvis för lärare, student-representanter och programledning (3 ggr/år) m.m.

När det gäller pedagogisk förnyelse hänvisade man från programmets sida till LTH:s vision om ett nytt utbildningssystem vari bl.a. innefattas

kontinuerligt lärande, PBL, ökad kurssamverkan och varierade examinationsformer. Man underströk därvid särskilt vikten av att ge studenterna återkoppling på t.ex. skriftliga inlämningsuppgifter och kursvärderingarna. Från programmets sida har man också ambitionen att försöka göra kurskopplingar enligt ”röda tråden-modellen”, vilket innebär att hitta en genomgående kärna av basfakta eller tematik i de olika kurser som ges.

De enda egentliga problemområdena för studenterna inom programmets utbildningar är matematik och mekanik. Det är också därför man inrättat och kommer att fortsätta med ett särskilt ”matematikprojekt”.

Framtidsutsikterna för programmets studenter uppgavs vara mycket goda. Stora pensionsavgångar förestår inom såväl statliga och kommunala verksamheter som inom näringslivet. Även inom detta program märks den stora efterfrågan på utbildad arbetskraft från datasektorn och näringslivet i övrigt. Examinationsfrekvensen är därför relativt låg, cirka 70 procent.

Studenterna inom programmet var i stort sett nöjda med sin utbildning. De ansåg PBL vara bra, eftersom metoden ger studenterna utrymme för egna initiativ. PBL förutsätter dock små grupper, som formats efter studenternas egna val. Studenterna ansåg att de inte fått tillräcklig återkoppling på inlämnade skriftliga uppgifter eller redovisningar. Intresset från studenternas sida att fylla i kursvärderingar var dock, generellt sett ganska lågt. Studeranderepresentanterna hävdade även att intresset överhuvudtaget att mera aktivt delta i kvalitetsarbete var tämligen varierande – både bland lärare och studenter.

Programmet för ekosystemteknik startade 1998 och utbildar civilingenjörer i vad som på engelska kallas ”environmental engineering”. Utbildningen har sin bas i matematik, fysik, kemi, biologi, ekologi, geologi och hydrologi. Den lockar studenter med inriktning mot naturresurser och svarar mot stora behov i samhället. Årligen antas 60 nybörjare. Kursen initierades av en grupp intresserade lärare inom LTH och MN-fakulteten, och undervisningen är i hög grad fakultetsövergripande.

Ledningen och lärarna inom programmets sida framhöll att deras studenter hade mycket goda förkunskaper, även i ämnen som fysik och matematik. Studenterna beskrevs som en mycket homogen och intresserad grupp. Arbetsmarknaden bedömdes vara god, även om givetvis ingen kull studenter ännu hunnit fram till examen.

Vi fick intrycket att utbildningen präglas av stor pedagogisk mångfald, eftersom den innefattar lärare med hemvist i en rad discipliner och traditioner. Flera lärare menade att detta nya program erbjöd en välkommen möjlighet för dem att prova nya vägar och metoder i

undervisningen. Arbetet följs även upp fortlöpande, bl.a. i form av årskurskonferenser. Man underströk också vikten av att förnya kurserna genom att lärarna byts ut efter några terminer.

Bedömargruppen fick en mycket positiv bild av programmet, som är förhållandevis litet i LTH-sammanhang. Det drivs uppenbarligen av en grupp mycket engagerade lärare, som där får utlopp för idéer och tankar som inte alltid passar in i den mera låsta institutionsstrukturen. Gruppens samtal med studenter inom programmet gav samma intryck.

Under vårt besök vid LTH gavs en rad exempel på den vikt man från högskolans sida lägger vid att försöka utveckla kvaliteten inom grundutbildning och forskning. De strategidokument vår grupp tagit del av – exempelvis ”Genombrottet – ett utvecklingsprojekt avseende LTH:s undervisning” – vittnar om att man från ledningens sida vill fortsätta att förbättra grundutbildningen, men att man inser att det trots gjorda insatser fortfarande återstår en rad problem. Ledningen pekar t.ex. på brist på resurser, dålig intern samverkan mellan program och institutioner, bristande samsyn på hur undervisningen bäst ska bedrivas och ett fortsatt behov av pedagogisk kompetenshöjning. Den efterlyser också en bättre utvärdering inom LTH av den egna undervisningens utformning och resultat.

Väl medvetna om att vi endast sett en liten del av LTH:s verksamhet ser vi det ändå som värdefullt att man från ledningens sida tydligt markerar det fortsatta stora behovet av kvalitetsförbättringar inom grundutbildningen. Det är givetvis också så, att det här är fråga om en långsiktig och kontinuerlig process. Vårt intryck efter att ha samtalat med ledningen och ett stort antal lärare och studenter inom forskarutbildningen och tre av LTH:s program är dock, att det finns ett betydande medvetande om betydelsen av ett kvalitetsarbete på olika nivåer inom LTH. Vår sammantagna bedömning blir därför att det gjorts betydande framsteg särskilt vad gäller grundutbildningens uppläggning sedan den föregående granskningen av kvalitetsarbetet vid LTH år 1997. Forskarutbildningen hade redan tidigare god genomströmning och ett reglerat system med doktorandtjänster. Även här har kvalitetskontroll och studieuppföljning förbättrats genom forskarutbildningsnämndens tillkomst och de områdesvisa forskningsnämnderna.

Jämställdhetsarbetet

Av Lunds universitets självvärdering framgår att relativt få institutioner/program tagit upp insatser för jämställdheten som en del av pågående kvalitetsarbete. Man hänvisar där till den särskilda redovisning av jämställdhetsarbetet som universitetet gjorde 1999. Av Högskoleverkets granskning av lärosätenas arbete med jämställdhet m.m. (Högskoleverkets Rapportserie, 2000:8 R) framgår emellertid att Lunds universitet inte

lyckats uppnå av regeringen uppsatta rekryteringsmål för rekrytering av kvinnliga professorer perioden 1997–99.

Vid bedömargruppens besök på fakulteter och institutioner gavs inte jämställdhetsarbete något större utrymme i de presentationer som kom oss till del. Däremot framgick det av de skriftliga redovisningar som vi tagit del av att man vidtar aktiva åtgärder för att skapa bättre balans i rekrytering till och könsfördelning i olika utbildningar. Vårt intryck är likväl – och här rör det sig väl snarast om en generell iakttagelse för våra universitet och högskolor - att mycket återstår att göra.

Internationalisering

I kvalitetsutvecklingsprogrammet uppställdes målet att under 1998 skulle minst 15 procent av studenterna ha genomfört en del av sina studier utomlands. Av det internationella sekretariatets skrivelse till universitetsledningen 2000-02-11 framgår att detta mål nåtts; andelen studenter som studerat utomlands närmar sig 20 procent. Vi kan sålunda konstatera att detta konkreta mål nåtts, liksom att arbetet med att realisera ett antal andra mer långsiktiga mål framskridit. Till dessa hör t.ex. en ökning av antalet kurser på engelska, bl.a. i form av master-utbildningar. Samarbetet med nordamerikanska universitet har utökats med flera samarbetsavtal. Vidare har man expanderat sitt samarbete med universitet i Öst- och Sydostasien liksom med universitet i Öst- och Centraleuropa.

Vid våra besök på fakulteter och institutioner tycktes emellertid inte internationaliseringen ha fått särskilt stort utrymme i kvalitetsarbetet. Man kan möjligen säga att den i vissa fall sågs som en självklarhet, framför allt vid de enheter där all vetenskaplig publicering liksom forskarutbildningskurserna sker på engelska språket. De studenter vi talade med ägde i allmänhet kännedom om möjligheterna att studera utomlands, men flera ansåg att det var svårt att passa in sådana vistelser i förhållande till sina egna studieplaner. Få av dem vi träffade uppvisade dock någon större iver inför tanken på att studera vid utländska universitet.

Slutsatser och rekommendationer

Som en ganska självklar läsanvisning vill bedömargruppen upprepa, att vår rapport inte gör anspråk på att vara annat än resultatet av läsning av talrika redovisningar av utfört kvalitetsarbete och planer på dess fortsättning vid Lunds universitet samt av samtal med ett avsevärt antal företrädare för universitetets ledning, lärare och studenter. Allmänt gäller att det positiva intryck av universitetets kvalitetsarbete som vi redovisade 1997 har förstärkts efter denna vår återkomst. Vi har erhållit tillräckligt många belägg för att ledningens intentioner har fått ett gott gensvar bland lärare och studenter på program- och institutionsnivå för att våga sätta detta omdöme på pränt.

Vi har också kunnat konstatera, att universitetsledningen har fullföljt arbetet med att utveckla kvaliteten med oförminskad kraft, och att det inom den centrala förvaltningen tagits fram nya strategiska planer och förslag till måldokument. Utvärderingsenheten och dess idérike chef har säkert stor del i förtjänsten av att kvalitetsarbetet vid Lunds universitet inriktats på väsentligheter och bedrivits effektivt.

Samtidigt har vi naturligtvis registrerat många tecken på att de aktuella ekonomiska svårigheterna utgör ett allvarligt bekymmer även för de mest ambitiösa kvalitetsförbättrarna. Det ligger visserligen mycken sanning i den hurtiga parollen, att just i tider av nedskärningar blir kvalitetsarbetet allra viktigast, men det är lika fullt lätt att förstå dem som avlyssnar en cynisk klang i detta budskap. Ändå förefaller det oss nödvändigt att höja beredskapen inför fortsatta budgetrestriktioner, som inte längre kommer att kunna hanteras med osthylveln. Även av andra skäl, viktigast kanske en förväntad skärpt konkurrens från andra utbildningsanordnare, krävs en vida större förändringskapacitet av alla universitet och högskolor.

Ett vanligt motargument förklarar då att forskning är den kanske mest perspektivvidgande och förändringsdrivande av mänskliga aktiviteter, och följaktligen har universiteten, i varje fall efter Wilhelm von Humboldt, oupphörligt omprövat och förnyat innehållet i sin undervisning. Detta är både ett relevant och – huvudsakligen – sant påstående, men det träffar ändå inte målet. Universiteten som organisation har förändrats mycket litet, gränserna mellan fakulteter är fortsatt mycket svåra att överskrida, ledarskapet utövas alltjämt i former som skulle vara lätt igenkännliga för en återvändande Stobaeus eller Lagerbring.

En följd av detta har blivit, att universitetets hela kapacitet knappast utnyttjas rationellt. De allra flesta utbildningsprogrammen håller sig strikt

inom den egna fakultetens revir, och forskningssamverkan därutöver är ingalunda regel. Visserligen har vi noterat flera tecken på förbättrad interaktion denna gång, men takten bör enligt vår mening öka väsentligt. Det gäller ingalunda bara om Lunds universitet, men som ett av landets största kan dess agerande verka som inspirerande förebild.

Vi har sett flera exempel på förnämligt akademiskt ledarskap under vårt besök och med tillfredsställelse tagit del av planer på systematisk rekrytering och utbildning av framtida ledare på alla nivåer. Men vi har velat erinra om att i det akademiska ledarskapet ingår också uppgiften att ge den rent akademiska opinionen vid lärosätet röst. Lunds universitet kan givetvis inte upprätta några hemmagjorda beslutsorgan, och vi har egentligen inga rekommendationer att ge för hur forskares och lärares samlade mening skall komma fram med kraft och klarhet. Men vi har i utkastet till ny strategisk plan saknat belägg för att universitetets traditionella uppgift att utgöra ett instrument för samhällets självreflexion blir tillräckligt beaktad framöver. Den får enligt vår mening inte tappas bort i den i och för sig vällovliga iveren att tillgodose utbildningsbehoven på en snabbt skiftande marknad. För denna självkritiska samhällsbild har universitetsfolkets åsikter alltid haft stor betydelse, och så bör det få förbli.

Till de viktigaste ledningsuppgifterna hör också omsorgen om den långsiktiga rekryteringen av lärare och forskare. Under det innevarande decenniet kommer pensionsavgångarna att leda till att större delen av den nuvarande kadern måste ersättas, vilket som redan sagts öppnar möjligheter till förändringar men också innebär risker för svårersättliga kunskapsförluster. Fakulteterna måste rimligen bära det operativa ansvaret för anställningar även i fortsättningen, men det befriar inte universitetsledningen från det övergripande planeringsuppdraget. I det sammanhanget blir det ofrånkomligt att initiera en diskussion i hela systemet om den framtida inriktningen av universitetets forskning och utbildning.

Det ingår knappast i vår uppgift att ta ställning till resursfrågan, men vi har inte kunnat undgå det bestämda intrycket att den sedan länge fortgående urholkningen av grundutbildningens resurser har varit till stort men på många håll. Det finns områden vid Lunds universitet, där studenterna erbjuds så få veckotimmars undervisning, att man snarast kan tala om något slags distansutbildning. I ett längre perspektiv är forskarutbildningens resursbrist än allvarligare. Möjligheterna att anta nya doktorander har på sina håll så drastiskt minskats efter forskarutbildningsreformen, att det mycket snart blir svårt att upprätthålla en levande seminariekultur, och flera fakulteter kan inte med egna medel bereda anställning åt förtjänta nydisputerade. Bristen på fakultetsresurser har delvis kompenseras genom en ökad extern stipendiering, men den är ojämnt fördelad mellan områdena. Det är inget tvivel om att postdoktorssituationen måste ställas i fokus för kvalitetsarbetet med det snaraste.

Reformen av år 1998 innebar vissa positiva effekter i form av säkrare ställning för doktoranderna och ökad omsorg om handledning och resultatuppföljning vid institutionerna. Men det går inte att bortse från att de strikta kraven på genomströmning också riskerar att trivialisera forskningen. Många handledare vågar inte tilldela doktorander annat än rutinbetonade ämnen som med stor säkerhet kan behandlas på utsatt tid, och det kan leda till att valet av projekt påverkas på ett för forskningen negativt sätt. Även från denna synpunkt bör forskning och forskarutbildning ges större uppmärksamhet i framtida kvalitetsarbete. Så t.ex. kan inte det paradoxala förhållandet, att huvuddelen av universitetets forskning presteras av studenter under utbildning, som nu råder, särskilt inom humaniora, få bestå länge till. Det måste bli en realistisk möjlighet för forskarutbildade lärare att få göra praktiskt bruk av sin utbildning i sin anställning.

Som sammanfattning vill vi rekommendera Lunds universitet

- att låta den ekonomiska planeringen och kvalitetsarbetet bilda en integrerad process,
- att rikta uppmärksamheten mot kvalitetssäkring i forskning och forskarutbildning i större utsträckning än hittills,
- att snarast vidta åtgärder för att förbättra postdoktorssituationen,
- att överväga olika möjligheter att ge den akademiska opinionen en starkare stämma,
- att fortsätta den utveckling av nya examinationsformer, som i varje fall vad gäller extern medverkan tycks ha fått lägre prioritet sedan 1997.

Bilaga 1

Program för bedömargruppens besök vid Lunds universitet 30 oktober - 2 november 2000

Måndag 30 oktober

13.00-17.00 Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

- 13.00-13.40 Kvalitetsarbetet inom fakulteten – forskarutbildning
- 13.50-14.30 Biologi – grundutbildning
- 14.30-15.00 Möte med studenter
- 15.30-16.10 Kemi – grundutbildning
- 16.10-16.40 Möte med studenter
- 16.40-17.00 Avslutande samtal med fakultetsledningen
- 19.00 Överläggning med rektorsämbetet
- 20.00 Middag

Tisdag 31 oktober

08.00-11.55 Området för humaniora och teologi

- 08.00-09.00 Etnologi och humanekologi – grundutbildning, forskarutbildning, forskning
- 09.00-09.40 Möte med doktorander och studenter från Etnologiska inst. och Romanska inst.
- 09.50-11.00 Romanska språk – grundutbildning, forskarutbildning
- 11.10-11.55 Möte med områdesledningen

12.05-18.00 Samhällsvetenskapliga fakulteten

- 12.05-14.00 Ekonomiprogrammet – grundutbildning
Nationalekonomi – forskarutbildning
Företagsekonomi – forskarutbildning
- 14.00-14.45 Möte med studenter och doktorander
- 15.00-16.15 Psykologi – grundutbildning, forskarutbildning
- 16.15-16.50 Möte med studenter och doktorander
- 17.00-18.00 Möte med fakultetsledningen
- 19.00-21.00 Möte med studentkårsrepresentanter

Onsdag 1 november

08.30-11.55 Medicinska fakulteten

- 08.30-09.30 Kvalitetsarbetet inom medicinska fakulteten
- 09.30-10.00 Forskarutbildningen
- 10.00-11.00 Sjuksköterskeutbildning och Biomedicinsk analytiker – utbildning – grundutbildning

- 11.00-11.55 Läkarutbildning – grundutbildning
12.05-14.30 Juridiska fakulteten
 12.05-13.45 Kvalitetsarbete inom juridiska fakulteten – grundutbildning, forskarutbildning
 13.45-14.30 Möte med lärare och studenter
15.00-17.00 Konstnärliga området
 15.00-15.30 Möte med områdesledningen
 15.30-16.30 Teaterhögskolans skådespelarutbildning – grundutbildning
 16.30-17.00 Teaterscen, diskussion

Torsdag 2 november

- 08.00-17.00 Lunds Tekniska Högskola**
 08.00-08.30 Kvalitetsarbetet vid LTH
 08.30-10.00 Forskarutbildning
 10.00-12.00 Civilingenjörsutbildning i Datateknik – grundutbildning
 12.00-13.00 Intern arbetslunch
 13.00-15.00 Civilingenjörsutbildning i Väg- och vattenbyggnad – grundutbildning
 15.00-16.30 Civilingenjörsutbildning i Ekosystemteknik – grundutbildning
 16.30-17.30 Avslutande samtal med högskolans ledning
 17.30-18.00 Överläggning med universitetsstyrelsens ordförande Lennart Nilsson
 18.00 Avslutande överläggning med Boel Flodgren, rektor, Lennart Nilsson, universitetsstyrelsens ordförande, utvärderingschef, Karl-Axel Nilsson

Bilaga 2

Förteckning över material som Lunds universitet överlämnat som underlag för bedömargruppens granskning

- Självvärdering av kvalitetsarbetet vid Lunds universitet
- Uppföljning av program för kvalitetsutveckling vid Lunds universitet (skrivelse till regeringen)
- Kvalitetsarbetet vid Lunds universitet (2000-03-31) med följande bilagor:
 - Bättre utbildning. Kvalitetsutvecklingsprogram för Lunds universitet 1996–98.
 - Kvalitetsutvecklingsprogram för forskarutbildningen vid Lunds universitet.
 - Uppföljningar av universitetets program för kvalitetsutveckling från:
 - Lunds Tekniska Högskola (LTH)
 - Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten
 - Juridiska fakulteten
 - Samhällsvetenskapliga fakulteten
 - Medicinska fakulteten
 - Konstnärliga området
 - Området för humaniora och teologi
 - Universitetsbiblioteket
 - CITU (Centrum för informationsteknik i utbildningen)
 - Personalenheten
 - Lunds universitets redovisning av arbete med att utveckla jämställdhet, studentinflytande respektive social och etnisk mångfald
 - Sekretariatet för fortbildning, vidareutbildning och distansutbildning
 - Internationella sekretariatet
 - Sekretariatet för utrednings- och projektverksamhet avseende förvaltningen
- Områdenas redovisning av det pågående kvalitetsarbetet 2000.
 - Underlag från:
 - Lunds Tekniska högskola (LTH)
 - Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten
 - Juridiska fakulteten
 - Samhällsvetenskapliga fakulteten
 - Medicinska fakulteten
 - Konstnärliga området

Området för humaniora och teologi
Förvaltningen

- Doktorandbarometern. Utvärderingsenheten, Lunds universitet. 99:207
- Lärarbarometern. Utvärderingsenheten, Lunds universitet. 98:203
- Studentbarometern 2000
- Studentbarometern resultatredovisning, Lunds universitet. 97:200
- Årsredovisning, Lunds universitet 1999
- Att dirigera solister. Haikola, L. Utvärderingsenheten, Lunds universitet, nr 2000:208

Ytterligare material överlämnades till bedömargruppen vid besöket den 30 oktober–2 november. Bedömargruppen har även tagit del av dokument på Lunds universitets hemsida: <http://www.evaluat.lu.se/overutv/Underlag.htm> bland annat

- Underlagsmaterial/bilagor till självvärderingen
- Övergripande strategier
- Områdenas utvecklingsplaner/strategiska planer
- Strategier för samverkan med omvärlden
- Strategier inom olika sakområden

Övrigt material

- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Lunds universitet. Höskoleverket, Rapport 1997:23 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor. Höskoleverket, Rapport 1997:33 R. Bilaga 1 till Höskoleverkets rapportserie 1997:33 R. Bilaga 2 till Höskoleverkets rapportserie 1997:33 R
- Fortsatt granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid universitet och högskolor. Höskoleverket, Rapport 1998:21 R
- Lärosätenas arbete med jämställdhet, studentinflytande samt social och etnisk mångfald, Höskoleverket, Rapport 2000:8 R
- Rätt juristutbildning? Utvärdering av juristutbildningar. Höskoleverket, Rapport 2000:1 R

Bilaga 3

Personer som bedömargruppen samtalade med under platsbesöket

Rektorsämbetet

Rektor, professor Boel Flodgren
Prorektor, professor Arne Ardeberg
Universitetsdirektör Peter Honeth
Utvärderingschef Karl-Axel Nilsson
Ordförande i universitetsstyrelsen, Direktör Lennart Nilsson

Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

Bengt Söderström, professor, dekan
Bertil Holmberg, professor, prodekan, ledamot i LU:s kvalitetsråd
Clas Odeskog, kanslichef
Marita Bruzell-Nilsson, grundutbildningssamordnare

Biologi, grundutbildning

Claes Wohlfart, universitetslektor, prefekt biologisk grundutbildning
Ingrid Frykman, universitetslektor, studierektor
Björn Widén, docent, universitetslektor
Anna Johansson, student
Erika Nilsson, student
Charlotta Linder, student
Magnus Eriksson, ordf. Lunds naturvetarkår

Kemi, grundutbildning

Bengt Jergil, professor i biokemi, studierektor, internationaliseringsansvarig
Eva Åkesson, särskild forskare, studierektor, didaktikansvarig
Olle Söderman, professor, ordf. i GU-nämnden
Lennart Johansson, universitetslektor, studievägledare
Eva Hansson, universitetslektor, prefekt
Lars Johansson, avdelningsdirektör, administrativa enheten, kvalitetsansvarig
Jens Rydén, student
David Löf, student
Viveca Thornqvist, student
Magnus Eriksson, ordf. Lunds naturvetarkår

Områdesledningen för området humaniora och teologi

Göran Bexell, professor, områdesordförande, ledamot i LU:s kvalitetsråd

Gunnar Broberg, professor, dekanus för humanistiska fakulteten, inkl. historisk-filosofiska sektionen

Jerker Blomqvist, professor, dekanus för språkvetenskapliga sektionen

Sten Hidal, professor, dekanus för teologiska fakulteten

Göran Blomqvist, kanslichef, kansli HT

Ernologiska institutionen, Avd. för Humanekologi och Folklivsarkivet

Magnus Wikdahl, prefekt

Jonas Frykman, stf. prefekt, professor

Jochum Stattin, studierektor, universitetslektor, docent, studievägledare

Margareta Stigsdotter, universitetsadjunkt

Inger Lövkrona, universitetslektor, docent

Charlotte Hagström, vik. universitetslektor

Birgitta Svensson, forskarasistent, docent

Anja Petersen, doktorand

Robert Willim, doktorand

Jutta Falkengren, doktorand

Alf Hornborg, avd. föreståndare, professor

Pernille Gooch, FD universitetslektor

Per Johansson, FM proj.ass., utbildningsansvarig

Romanska institutionen

Margareth Wijk, universitetslektor, prefekt

Jan Hedenrud, universitetsadjunkt, studierektor

Suzanne Schlyter, professor

Inger Enkvist, docent

Sven Sandqvist, professor

Verner Egerland, docent

Coralia Ditvall, universitetslektor

Jonas Granfeldt, doktorand

Per Malmquist, student

Samhällsvetenskapliga fakulteten

Göte Hansson, dekan, professor

Paula Uddman, prodekan, universitetslektor, ansvarig för grundutbildning, ledamot i LU:s kvalitetsråd

Hans Modig, kanslichef, docent

Mattias Olsson, studeranderepresentant

Fredrik Melander, doktorand

Ekonomihögskolan

Olof Arwidi, professor, rektor vid Ekonomihögskolan
Anders Danielsson, lektor
David Edgerton, professor, studierektor för forskarutbildningen i nationalekonomi
Tarmo Haavisto, studierektor i nationalekonomi
Therese Hindman, doktorand i nationalekonomi
Karin Jonnergård, docent, studierektor för forskarutbildningen i företagsekonomi
Paul Jönsson, doktorand i företagsekonomi
Stefan Yard, docent, lektor
Torun Forslid, administrativ chef vid Ekonomihögskolan
Kristian Sternros, student
Ulrika Widerdal, student

Institutionen för psykologi

Hans Bengtsson, universitetslektor, ordförande, representant för fristående kurser
Bengt Brattgård, adjunkt, representant för psykologprogrammet
Carl Martin Allwood, professor, representant för forskarutbildning
Pirjo Birgerstam, universitetslektor, medlem i fakultetens kvalitetsråd för grundutbildning
Jitka Lindén, prefekt, medlem i fakultetens kvalitetsråd för forskarutbildning
Anna Karin Reiman, doktorand
Britt Liljegren, doktorand
Anna Högeling, student
Lotta Bällgren, student
Susanna Nordwall, student

Studentkårsrepresentanter

Magnus Andergran, ordf. Lunds Universitets Studentkårer (LUS), adjungerad i universitetsstyrelsen
Anna Edholm, ledamot i universitetsstyrelsen
Lena Halldenius, ledamot i universitetsstyrelsen
Charlotte Johansson, ledamot i universitetsstyrelsen
Grazyna Kosno, v. ordf. Teknologkåren
Lars Larsson, f.d. ordförande LUS
Marta Santander, v.ordf. LUS, adjungerad i Kvalitetsrådet

Medicinska fakulteten

Per Belfrage, dekanus, professor
Jan Nilsson, prodekanus, professor
Lars Holmberg, professor, ordf. i Gruppen för kvalitetsutveckling av läkarutbildning

Peter Nilsson-Ehle, professor, ordf. i forskarutbildn:skommittén,
ledamot i LU:s kvalitetsråd
Göran Thomé, föreståndare för biomedicinska analytikerutbildningen
Giggi Udén, docent, stf., prefekt, institutionen för omvårdnad
Åsa Robinson, student, medicinska utbildningsrådet
Lina Samuelsson, student, medicinska utbildningsrådet
John Tällberg, student, vårdvetenskapliga studentkåren

Forskarutbildningen

Peter Nilsson-Ehle, professor, ordförande forskarutbildnings-
kommittén
Åsa Johansson, forskarstuderande, immunologi
Sebastian Barg, forskarstuderande, fysiologi
Cecilia Holm, handledare, professor, cell och molekylärbiologi
Urban Gullberg, handledare, högskolelektor, hematologi

Sjuksköterskeutbildningen och biomedicinska analytikerutbildningen

Giggi Udén, docent, stf prefekt, institutionen för omvårdnad
John Tällberg, student från vårdvetenskapliga studentkåren
Göran Thomé, föreståndare för biomedicinska analytikerutbildningen
Tobias Edsfeldt, student, biomedicinska analytikerutbildningen
Linn Ringqvist, , student, biomedicinska analytikerutbildningen

Läkarutbildningen

Lars Holmberg, professor, ordf. i Gruppen för kvalitetsutveckling av
läkarutbildning
Nils Danielsen, universitetslektor, terminsansvarig t 2
Martin Garwicz, forskarassistent, terminsansvarig t 3
Marie Persson, klinisk assistent, termin 6-7 Mö
Roland Andersson, professor, terminsansvarig t 8 Ld
Ingrid Nilsson-Ehle, universitetslektor, terminsansvarig t 11 Ld
Karin Kidd-Ljunggren, universitetslektor, ansv valfria moment Ld
Oscar Angerås, ordf i medicinska föreningen, student
Per Hedenström, student

Juridiska fakulteten

Per Ole Träskman, professor, dekanus, ordf. i fakultetsstyrelsen
Ann Numhauser-Henning, professor, prodekanus, ordf. i
jämförande rättsvetenskapliga kommittén
Bengt Lundell, lektor, prefekt, ordf. i studiesociala arbetsgruppen
Michael Bogdan, professor, ordf. i forskningsnämnden
Torsten Sandström, lektor, ordf. i utbildningsnämnden och ledamot i
LU:s kvalitetsråd
Patrick Reslow, v ordf. i Juridiska doktorandrådet, jur. kand.
Claes Svegfors, ordf. Juridiska Föreningen,
Kerstin Engstrand, kanslichef

Eva Ryrstedt, lektor
Mats Tjernberg, forskare, lektor
Magdalena Bibik, jur. stud.
Amir Mohseni, jur. stud.
Carl Näsholm, jur. stud.

Konstnärliga området

Håkan Lundström, rektor, ledamot i LU:s kvalitetsråd
Ulf Nordström, kanslichef
Johannes Johansson, utbildningschef, Musikhögskolan
Gertrud Sandqvist, prefekt, Konsthögskolan
Barbara Wilczek-Ekholm, prefekt, Teaterhögskolan

Teaterhögskolan

Barbara Wilczek-Ekholm, prefekt,
Erik Rynell, stf. Prefekt
Marek Kostrzeski, lärare
Kent Sjöström, lärare
Birgitta Vallgård, lärare
Martin Rosentgardten, student
Peter Öberg, student

Lunds Tekniska Högskola

Thomas Johannesson, Rektor
Gunilla Jönson, Prorektor, ledamot i LU:s kvalitetsråd
Leif Svensson, Vicerektor Grundutbildning
Klas Malmqvist, Vicerektor Forskning
Grazyna Kosno, Vice kårordförande TLTH

Forskarutbildningen

Thomas Jonsson, doktorand, trafikteknik
Mattias Olsson, doktorand, hållfasthetslära
Stig Stenström, kemisk apparatteknik, studierektor
Per-Anders Fagerholm, avdelningsdirektör
Klas Malmqvist, professor, vicerektor för forskarutbildning

Civilingenjörsprogram D

Rune Kullberg, universitetslektor, ordförande i utbildningsnämnden
Per Holm, universitetslektor, utbildningsledare
Mats Löfgren, näringslivsföreträdare, utbildningsnämnden
Björn Regnell, universitetslektor, utbildningsnämnden
Roy Andersson, universitetsadjunkt, pedagogisk resursperson
Stefan Höst, universitetslektor,
Ulf Körner, professor
Elisabeth Nilsson, universitetslektor
Gunnar Sparr, professor

Karl-Erik Årzén, professor
Magnus Bäck, student
Natalia Mekras, student
Simon Wext, student

Civilingenjörsprogram V

Gerhard Barmen, lektor, utbildningsnämndens ordförande
Annika Mårtensson, lektor, utbildningsledare
Birgitta Doolk-Nilsson, utbildningsplanerare
Ingalill Rosén, studievägledare
Christina Prather Persson, lektor
Per-Erik Austrell, adjunkt
Jan Gustavsson, lektor
Per-Gunnar Burström, lektor
Sven Thelandersson, professor
Catarina Warfvinge, adjunkt, konsult J&W
Elin Sandberg, student
Karim Andersson, student

Civilingenjörsprogram W

Per Warfvinge, professor, utbildnings-
nämndens ordf.
Nina Reistad, universitetslektor
Rolf Larsson, universitetslektor
Peter Rådström, professor
Per Larsson, universitetslektor
Olle Malm, universitetslektor
Joakim Malm, utbildningsledare
Anna Evander, student

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Umeå universitet
Högskoleverkets rapportserie 1998:38 R

Rättssäker examination – en tillsynsrapport
Högskoleverkets rapportserie 1998:39 R

Doktorander från länder utanför Norden och Europeiska unionen
Högskoleverkets rapportserie 1998:40 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Handelshögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1999:1 R

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Linköpings universitet
Högskoleverkets rapportserie 1999:2 R

Magisterexamen söker identitet. Del II
Högskoleverkets rapportserie 1999:3 R

Dimensionering av lärarutbildning – analys inför samråd 1998
Högskoleverkets rapportserie 1999:4 R

Högskolornas regler och delegeringssystem – Tillsynsrapport
Högskoleverkets rapportserie 1999:5 R

Högskolans ansvar för studenthälsovården – Tillsynsrapport
Högskoleverkets rapportserie 1999:6 R

Vad hände sedan? Avnämarna av gymnasieskolan och av högskolans grundutbildning
Högskoleverkets rapportserie 1999:7 R

Arkitektutbildningen – Högskoleverkets utredning och utvärdering
Högskoleverkets rapportserie 1999:8 R

Psykoterapeutexamen – Examensrättsprövning för tio enskilda utbildningsanordnare
Högskoleverkets rapportserie 1999:9 R

Utlandsstudier – till vilken nytta? En utvärdering av effekter av utlandsstudier
Högskoleverkets rapportserie 1999:10 R

Årsrapport för universitet och högskolor 1998
Högskoleverkets rapportserie 1999:11 R

Swedish Universities & University Colleges 1998 – Short Version of Annual Report
Högskoleverkets rapportserie 1999:12 R

Årsrapport för universitet och högskolor 1998 – Kortversion
Högskoleverkets rapportserie 1999:13 R

Högskolans uppdragsutbildning – Ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1999:14 R

Antagning till forskarutbildning
Högskoleverkets rapportserie 1999:15 R

Ny inriktning inom magisterexamen
Högskoleverkets rapportserie 1999:16 R

Rätt juristutbildning? Utvärdering av juristutbildningar
Högskoleverkets rapportserie 2000:1 R

Forskarskolor – ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 2000:2 R

Journalistutbildningarna i högskolan
Högskoleverkets rapportserie 2000:3 R

Högskolestudier och funktionshinder
Högskoleverkets rapportserie 2000:4 R

Utbildningar inom vård och omsorg – en uppföljande utvärdering
Högskoleverkets rapportserie 2000:5 R

Utvärdering av Socionomutbildningar
Högskoleverkets rapportserie 2000:6 R

Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Jönköping
Högskoleverkets rapportserie 2000:7 R

Lärosätenas arbete med jämställdhet, studentinflytande samt social och etnisk mångfald
Högskoleverkets rapportserie 2000:8 R

Goda exempel
Hur universitet och högskolor kan arbeta med jämställdhet, studentinflytande och social och etnisk mångfald
Högskoleverkets rapportserie 2000:9 R

Tentamen: "Plussning" och begränsning av antalet tillfällen
Högskoleverkets rapportserie 2000:10 R

Designutbildningar i Sverige. En utredning och utvärdering
Högskoleverkets rapportserie 2000:11 R

Högskoleprovet – Gårdagens mål och framtida inriktning
Högskoleverkets rapportserie 2000:12 R

Eldsjälur och institutionell utveckling
Högskoleverkets rapportserie 2000:13 R

Antagning till högskolan – erfarenheter och visioner
Högskoleverkets rapportserie 2000:14 R

Att leda universitet och högskolor. En uppföljning och analys av styrelseformen 1998
Högskoleverkets rapportserie 2000:15 R

Högskolornas tillämpning av EG-direktiv i sjuksköterskeutbildningen och barnmorskeutbildningen
Högskoleverkets rapportserie 2000:16 R

Sexuella trakasserier mot studenter – högskolornas åtgärder
Högskoleverkets rapportserie 2000:17 R

Livslångt lärande som idé och praktik i högskolan
Högskoleverkets rapportserie 2001:1 R

Nationella ämnes- och programutvärderingar
Högskoleverkets rapportserie 2001:2 R

Vilken betydelse har utländsk bakgrund för resultatet på högskoleprovet?
Högskoleverkets rapportserie 2001:3 R

Examensrättsprövning – utgångspunkter och tillvägagångssätt för Högskoleverkets examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 2001:4 R

UNIVERSITET

Högskoleverkets rapportserie 2001:5 R
ISSN 1400-948X
ISRN HSV-R--01/5--SE

Högskoleverket är en central myndighet för frågor som rör universitet och högskolor. Verket arbetar med kvalitetsbedömningar, tillsyn, uppföljningar, utveckling av högre utbildning, utredningar och analyser, bedömning av utländsk utbildning och studieinformation.

 HÖGSKOLEVERKET
National Agency for Higher Education